

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA **CUKR – CUKROVÁ ŘEPA**

2019

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

ACP	Africa – Caribic – Pacific. Vybrané rozvojové země z oblastí Afriky, Karibiku a Tichomoří.
CPV	Ceny průmyslových výrobců
CZV	Ceny zemědělských výrobců
DPB	Díl půdního bloku
ES	Evropské společenství (dřívější název EU)
ESD	Evropský soudní dvůr
EUR	Euro, společná měnová jednotka EU
lb	Libra (hmotnostní jednotka) – 0,453 kg
KN	Kombinovaná nomenklatura (CN; celní termín)
SAPS	Single area payment scheme. Sazba jednotné platby na plochu
SC	Spotřebitelské ceny
SOTC	Společná organizace trhů s cukrem
SVZ	Situační a výhledová zpráva
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika EU
t/d ř.	Tuny řepy za den (jmenovitý výkon cukrovaru – zpracování řepy)
USc	Měnová jednotka – americký cent (setina dolaru)
VCS	Dobrovolná podpora vázaná na produkci

Odbor zemědělských komodit MZe

Odpovědný redaktor:

Ing. Daniel Froněk, MZe

Spolupracovníci:

Mgr. Markéta Dvořáková, MZe

JUDr. Jaroslav Hanák, MZe

Ing. Roman Blinky, MZe

Ing. Petra Bartyzal Munzarová, SZIF

Ing. Hana Baudisová, ÚZEI

Ředitelka Odboru zemědělských komodit:

Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová, MZe

Zdroje informací:

Albert Bartens

Český statistický úřad – ČSÚ

Českomoravský cukrovarnický spolek – ČMCS

Evropská Komise – DG AGRI

Ministerstvo zemědělství – MZe

Státní zemědělský intervenční fond – SZIF

Svaz pěstitelů cukrovky Čech

United States Department of Agriculture – Foreign Agricultural Service - USDA

VUC Praha, a. s. – býv. Výzkumný ústav cukrovarnický Praha

Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Autor fotografie:

Ing. Daniel Froněk

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha I

Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-542-5, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
CUKR – CUKROVÁ
ŘEPA

PROSINEC
2019

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Výhled na hospodářský rok 2019/20	5
Zásahy státu a EU.	6
Opatření na trhu ČR.	6
Opatření na trhu EU	9
Světový obchod s cukrem	16
Vývoj cen cukru na světových trzích	16
Vývoj cen zemědělských výrobců cukrové řepy v EU a ČR	24
Vývoj cen cukru v ČR	26
Pěstování a sklizeň cukrové řepy v roce 2018 v ČR	29
Počasí v roce 2018.	29
Vegetační období cukrové řepy.	29
Cukrovarnická kampaň v ČR v roce 2018/19	30
Zhodnocení cukrovarnické kampaně.	31
Prodej cukru z cukrovarů v ČR v letech 2017/18 až 2018/19	37
Balance cukru v ČR.	38
Zahraniční obchod	39
Zahraniční obchod s cukrem.	39
Zahraniční obchod se substituenty cukru	40
Zahraniční obchod se zpracovanými výrobky	41

ÚVOD

Situační a výhledová zpráva (dále jen „SVZ“) navazuje na údaje a skutečnosti, které byly zveřejněny v SVZ v prosinci 2018. Cílem SVZ je informovat veřejnost o důležitých aktuálních skutečnostech a základních údajích odvětví cukrové řepy a výroby cukru.

SVZ v jednotlivých kapitolách poskytuje údaje v rámci Společné organizace trhů s cukrem v Evropské unii (dále jen „EU“), o legislativě EU a o opatřeních státu na trhu s cukrem v ČR. SVZ dále poskytuje základní informace z oblastí českého a zahraničního obchodu s cukrem a pěstování a zpracování cukrové řepy v tuzemsku a v EU.

Použité údaje jsou zpracovány podle informací dostupných k měsíci září roku 2019, není-li uvedeno jinak.

SOUHRN

Hospodářský rok 2018/19 je symbolem cenové krize v cukerním odvětví, která nemá za posledních několik desetiletí obdoby. V důsledku mohutné nadvýroby v předchozím roce došlo k dramatickému pádu cen na historická minima na úrovni 40 % cen z roku 2017/18. Konec hospodářského roku 2018/19 vývojem cen žádné naděje ke zlepšení nedával. Současně řada regionů včetně ČR byla postižena značným suchem.

Velmi nízké realizační ceny cukru, které jsou za posledních několik desetiletí nejnižší, charakterizovaly ročník 2018/19. Dopad se plně projevil také na cenách suroviny – cukrové řepy. Cukrovary však, aby nepřišly o pěstitele, část cenového propadu vyrovnávaly z vlastních zdrojů a provozních změn a úspor vyvolaných touto cenovou krizí.

Pro hospodářský rok 2018/19 byla cukrová řepa sklizena pro potřeby ČR z celkové plochy 66 151 ha. Došlo tedy pouze k minimálnímu meziročnímu poklesu o 0,2 %. Z této plochy bylo pro výrobu cukru využito 60 199 ha s průměrným výnosem řepy 58,06 t/ha. Výsledek je meziročním poklesem asi o 17 %. Způsobilo to rozsáhlé sucho v průběhu vegetace, přičemž na mnoha místech porosty cukrové řepy úplně zaschly. Ostatní plocha cukrové řepy, 5 952 ha, byla určena pro výrobu kvasného lihu, který je potřebnou surovinou pro výrobu v potravinářském a nepotravinářském průmyslu (např. lihoviny, příměs do paliva). Celkové množství zpracované cukrové řepy pro výrobu cukru dosáhlo 3 494 896 t, tedy s meziročním poklesem o 18,58 %. Tradičně pro skladování řepy na poslední část kampaně bylo zakryto slámou a textilií cca 15,1 %. Propad v produkci cukrové řepy se naplno projevil i v propadu výroby cukru, jelikož pro potřeby ČR bylo vyrobeno 572 798 t. Je to sice propad, meziročně asi o 10 %, ale z dlouhodobého pohledu se jednalo stále o nadprůměrné množství, vysoko nad tuzemskou roční spotřebou, která se pohybuje okolo 350 tis. t. Celková výroba cukru včetně výroby pro ostatní členské státy dosáhla 590 847 t. Vyrobený cukr nad rámec tuzemské spotřeby byl úspěšně prodáván na ostatní trhy EU, především do sousedních států a mimo EU částečně do Asie. Vlivem silné cenové krize se uplatnění mimo EU významně meziročně snížilo. Cukernatost zpracované cukrové řepy výrazněji stoupla na 18,13 %, meziročně o 3,6 %. Cukernatost také ovlivnila celkovou výrobu cukru i přes velký propad množství cukrové řepy. O pěstelském ročníku, s projevy velkých výkyvů teplot a srážek, se tak dá mluvit ještě o přiměřeně uspokojivém, avšak se zhoršujícím se výsledkem hlavního hodnotícího parametru úrovně tuzemského řepářství a cukrovarnictví, tj. výnosem bílého cukru. Tato veličina skončila na hodnotě 9,52 t/ha, nejnižší hodnotě za posledních osm roků, i když její mnoholetý růstový charakter to zásadně neovlivnilo. Melasa je nadále základní surovinou pro výrobu kvasného lihu, nicméně byla doplňována také dalšími výrobky cukrovarů (surová šťáva, siroby) nebo dovozem.

Cena zemědělských výrobců cukrové řepy CZV v roce 2018/19 vykázala další meziroční snížení o 15 Kč/t na průměr 812 Kč/t. Projevil se tak jednak zásadní pokles ceny za prodávanou surovinu, stejně tak i snížené výnosy vlivem zejména sucha a horka v rozhodujících fázích vegetace.

Ceny průmyslových výrobců cukru v roce 2018 lze hodnotit jako rekordní v negativním slova smyslu. Cenový pád o více než 4 Kč/kg tuto položku s průměrem 9,32 Kč/kg zařadil na nejnižší úroveň od roku 1993, odkdy byly sledovány. Cena prakticky odráží náladu na trhu v EU a ve světě, tj. velký přetlak cukru na trhu a ekonomickou nezajímavost vývozu mimo EU. Také spotřebitelské ceny krystalového cukru skončily rekordně nejnižší od roku 1993 po propadu o více než 4,50 Kč/kg. Stejně tak skončily ceny moučkového cukru poklesem o více než 3,40 Kč/kg na průměr 18,67 Kč/kg.

V hospodářském roce 2017/18 bylo do ČR dovezeno podle statistiky ČSÚ 286,8 tis. t cukru (v hodnotě bílého cukru a cukru ve výrobcích) v celkové finanční hodnotě 36,84 mld. Kč. Vývoz cukru stoupl na celkovou hodnotu 505,0 tis. t v celkové finanční hodnotě 38,23 mld. Kč. V důsledku těchto výsledků dopadlo saldo zahraničního obchodu meziročně ještě lépe, výrazně kladným výsledkem 218,2 tis. t v celkové finanční hodnotě 1,39 mld. Kč. Příčinou byl nepatrně snížený dovoz, avšak výrazněji zlepšený vývoz cukru.

V hospodářském roce 2018/19 bylo do ČR dovezeno podle statistiky ČSÚ 232,7 tis. t cukru (v hodnotě bílého cukru a cukru ve výrobcích) v celkové finanční hodnotě 37,77 mld. Kč. Vývoz cukru dosáhl celkového množství 480,4 tis. t v celkové finanční hodnotě 40,30 mld. Kč. Saldo zahraničního obchodu proto opět skončilo velmi dobrým kladným výsledkem 2,53 mld. Kč. Meziročně se poměrně významně snížil jak celkový dovoz cukru s cukrem ve výrobcích, tak také vývoz.

V hospodářském roce 2017/18 došlo k zásadnímu zvýšení světové produkce cukru na 164,7 mil. t, způsobené několika faktory (konec cukerných kvót v EU a navýšení výroby u třetích států). Produkce cukru za hospodářský rok 2018/19 se snížila na 162 mil. t (méně o 1,6 %) a spotřeba byla 160 mil. t.

Plocha cukrové řepy v EU v roce 2017/18 zaznamenala další nárůst oproti předchozímu hospodářskému roku na téměř 1,7 mil. ha. V EU bylo vyrobeno 21,3 mil. t cukru, jednalo se o rekordní kampaň. Následující hospodářský rok 2018/19 byl ve znamení poklesu produkce na 17,6 mil. t; z celkové plochy 1,62 mil. ha. Pro hospodářský rok 2019/20 se počítá s téměř shodnou výrobou.

V rámci Společné organizace trhů v odvětví cukru v EU, nejstarší zemědělské tržní organizace, skončením kvótového systému po 49 letech existence zůstala jedinou adresnou hmatatelnou pomocí podpora pro pěstitele cukrové řepy. Tato podpora je součástí finančního rámce SZP pod označením dobrovolná vázaná podpora pro citlivé komodity, jejíž součástí je oddíl pro cukrovou řepu. V rámci celkového stropu pro ČR je pro tuto komoditu ročně, od roku 2015, vyčleněno 450 mil. Kč. V přepočtu na koruny je ve skutečné výši celková vyplácená částka nižší o několik desítek milionů korun. V roce 2018 sazba podpory byla stanovena na 6 549,9 Kč/ha a na rok 2019 na 7 245,6 Kč/ha. Na pěstování řepy navazující výroba cukru není adresně podporována.

Na úrovni EU bylo v roce 2019 rozšířeno stávající hlášení informací na EK. Členské státy nově poskytují EK průměrnou cenu cukrové řepy. Na jaře 2019 byl na Výboru pro společnou organizaci trhů v Bruselu představen program „Market Transparency Initiative“, neboli iniciativa pro transparentnost trhu. Na základě tohoto programu EK představila rozšíření stávajícího systému hlášení členských států, který začne platit 1. ledna 2021.

V září 2019 byl Komisí EU notifikován nový dotační program na podporu likvidace plevelné řepy mechanickou cestou. Současná politika EU podporuje programy v režimu agro-envi, které nahrazují použití chemického ošetření plodin. S touto politikou souvisí také postupné zakazování účinných látek na ochranu při pěstování plodin. ČR úspěšně žádala o výjimku z těchto opatření pro použití osiva cukrové řepy.

K dalším změnám na evropské úrovni v odvětví cukr-cukrová řepa dojde po vystoupení Velké Británie z EU na počátku roku 2020.

Průměrná cena řepy v EU (EUR/t)¹

	2017/18
Region 1 (CZ)	25,1
Region 2	25,4
Region 3	31,7

Pramen: EK

Výhled na hospodářský rok 2019/20

V hospodářském roce 2019/20 byla v ČR cukrová řepa smluvně zajištěna na celkové ploše 60,1 tis. ha. Jedná se o největší meziroční pokles (6 212 ha) za posledních více než patnáct let, který lze přičíst bezprecedentní cenové krizi odvětví a propadům výroby vlivem sucha posledních několika let. Z celkové výměry cukrové řepy byly za účelem výroby kvasného lihu plánovány téměř 3 100 ha. Rozhodující část byla určena pro výrobu cukru v plánovaném množství asi 4,3 mil. t řepy standardní jakosti, v přepočtu přes 540 tis. t cukru. Vývoj vegetace cukrové řepy byl opět ovlivněn výkyvy srážek a teplot. Cukrová řepa byla vysloveně zachráněna srážkově nadnormálním květnem, který nejenomže umožnil dostatečné, mnohde i dodatečné, vzejití řepy. Další vývoj opět ovlivnilo sucho, a tak celkový výsledek bude znovu závislý na extrémních rozmarech počasí.

Světová výroba bílého cukru ve výhledu na rok 2019/20 se na základě údajů ISO pohybuje okolo 158 mil. t, přičemž spotřeba se odhaduje na skoro 163 mil. t. Produkce Brazílie by se měla nepatrně snížit na 29,4 mil. t; vývoz poklesne o 1 mil. t na 18,6 mil. t, což je nejméně za posledních 12 let. Produkce Indie se předpokládá o 5 mil. t nižší tzn. 29,3 mil. t. Také u Thajska dojde k poklesu produkce na 13,5 mil. t, přičemž vývoz bude cca 10,5 mil. t cukru. Pákistán by měl snížit osevní plochu, tudíž se výroba bude pohybovat okolo 5,2 mil. t.²

V EU se předpokládá produkce na 17,4 mil. t. Vzhledem ke zvýšené spotřebě nebude tato produkce dostačující.

¹ EU Regiony: Region 1: AT, CZ, DK, FI, HU, LT, PL, SE, SK; Region 2: BE, DE, FR, UK, NL; Region 3: BG, ES, GR, HR, IT, PT, RO.

² Data jsou uvedena v surovém cukru.

ZÁSAHY STÁTU A EU

OPATŘENÍ NA TRHU ČR

Dotace a finanční podpory pro pěstitele cukrové řepy pro kalendářní roky 2018 a 2019

Dobrovolná podpora vázaná na produkci

Od roku 2015, v rámci stávajícího programovacího období let 2015 až 2020, existuje podpora pro určené plodiny, tzv. citlivé plodiny. Mezi ně patří i cukrová řepa. Tato podpora je stanovena prostřednictvím nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky, a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009. Kromě cukrové řepy mezi citlivé komodity patří také konzumní brambory, brambory určené pro výrobu škrobu, chmel, ovoce a zelenina, bílkovinné plodiny, hovězí a telecí maso, mléko a mléčné výrobky, skopové a kozí maso. Při rozhodnutí využít uvedené nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) bylo vzato v úvahu také nařízení Komise v přenesené pravomoci č. 639/2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, pokud jde o dobrovolnou podporu vázanou na produkci. Znamená to, že podpora vázaná na produkci může být poskytnuta odvětvím nebo regionům členského státu, kde zvláštní druhy zemědělské činnosti nebo zvláštní zemědělské odvětví, které jsou obzvláště důležité z hospodářských, sociálních nebo environmentálních důvodů, čelí určitým obtížím.

Na základě rozhodnutí vedení MZe v roce 2014 bylo pro cukrovou řepu z celkového finančního stropu vyčleněno 450 mil. Kč, na každý rok období, počínaje rokem 2015. Podporu je možno získat prostřednictvím žádostí o dotace podávané obvyklou standardní cestou na akreditovanou platební agenturu SZIF. Žadatel o uvedenou podporu musí mimo obvyklé podmínky doložit také platnou smlouvu s odběratelem cukrové řepy a doklady o nabytí osiva cukrové řepy pro daný pěstitelský rok (nákup min. 0,8 VJ/ha). Uvedené náležitosti jsou předmětem nařízení vlády č. 50/2015 Sb., v platném znění, o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády.

Dobrovolnou vázanou podporu se v rámci EU rozhodlo využít 11 států (ČR, Finsko, Chorvatsko, Itálie, Maďarsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, Slovensko a Španělsko), tzn. i všechny sousední státy ČR s formou platby SAPS.

Podpora byla poprvé čerpána za kalendářní rok 2015. V rámci formálně a věcně správně akceptovaných žádostí platební agentura vyplatí z alokované částky 450 mil. Kč na kalendářní rok většinu z tohoto objemu.

Sazba podpory pro cukrovou řepu byla prozatím nejvyšší hned v prvním roce 2015, prozatím nejnižší hodnoty dosáhla v roce 2017.

Sazba dobrovolné vázané podpory v ČR v přepočtu na hektar cukrové řepy

Rok	Sazba (Kč/ha)
2015	7 874,13
2016	7 430,45
2017	6 540,43
2018	6 549,92
2019	7 245,59

Pramen: SZIF

Původní dobrovolná vázaná podpora členských států v přepočtu na hektar cukrové řepy

Stát	Finsko	Chorvatsko	ČR	Itálie	Španělsko podzosev	Řecko	Polsko	Slovensko	Maďarsko	Španělsko jarní osev	Rumunsko
EUR/ha	67	121	267	276	311	374	384	390	396	445	600

Pramen: ÚZEI

Národní podpůrné programy

S platností od 1. 1. 2020 byl ve spolupráci Ministerstva zemědělství a přeměny cukrové řepy připraven nový dotační titul na podporu mechanické likvidace plevelné řepy. Místo chemické likvidace plevelné řepy tak zemědělci použijí např. plečkování nebo okopávání. Ministerstvo počítá s vyčleněním částky 200 mil. Kč ročně.

Dotační titul spadá do režimu tzv. agro-envi Evropské komise:

■ **3.k. Mechanická likvidace plevelné řepy jako náhrada za likvidaci chemickou**

1 Účel dotace

Zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření za mechanickou likvidaci, vedoucí ke zlepšení půdní diverzifikace.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

2 Předmět dotace

Proplacení nákladů, které tvoří rozdíl mezi náklady na mechanickou likvidaci plevelné řepy v cukrové řepě (dále jen „mechanická likvidace,“) a chemickou likvidaci plevelné řepy v cukrové řepě. (dále jen „chemická likvidace,“).

3 Žadatel

Zemědělský podnikatel, tj. fyzická nebo právnická osoba, která podniká v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

4 Dotace

Forma dotace: dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

Výše dotace: maximálně do 3 788 Kč na jeden hektar plochy cukrové řepy, na které bude provedena mechanická likvidace plevelné řepy.

5 Podmínky poskytnutí dotace

- Uznatelnými náklady jsou náklady uskutečněné ve sledovaném období od 1. 4. 2020 do 30. 9. 2020.
- Žádost o dotaci i doklady prokazujícími nárok na dotaci podává žadatel na každý rok samostatně.
- Cukrová řepa musí být vyseta na pozemcích v užívání žadatele.
- Žadatel musí být od data podání žádosti o dotaci do 30. 9. 2020 veden jako uživatel u DPB v LPIS.
- Plocha cukrové řepy na orné půdě, na které bude provedena mechanická likvidace, musí být v součtu všech ploch DPB uvedených v žádosti o dotaci minimálně 1 ha.
- DPB uvedené v žádosti o dotaci nesmí být v LPIS označeny příznakem režimu obhospodařování přechodného období resp. ekologického zemědělství (PO resp. EZ) od data příjmu žádosti o dotaci do 30. 9. 2020.
- Uvedená plocha nesmí překročit smluvní plochu celkové řepy uvedenou ve Smlouvě o dodání cukrové řepy uzavřenou mezi prodejcem/pěstitelem a cukrovarnickým podnikem k příslušnému roku podání žádosti o dotaci.

- h) Žadatel se v prvním roce závazku musí zavázat, že bude po dobu 5 po sobě jdoucích let používat výlučně mechanickou likvidaci plevelné řepy.
- i) Dotace je poskytována žadateli, každý rok 5 letého závazku v případě splnění podmínek pro poskytnutí dotace v příslušném roce. Žadatel se zavazuje používat výlučně mechanickou likvidaci a to minimálně do 31. 12. 2024.
- j) Dotaci nelze poskytnout, pokud žadatel provedl likvidaci plevelné řepy pouze chemickou likvidací, nebo kombinací mechanické likvidace s chemickou likvidací.
- k) V případě, že v některém roce z 5 letého závazku žadatel nepoužije mechanickou likvidaci plevelné řepy, uvede na formuláři Fondu pro příslušný rok, z jakého závažného důvodu nemohla být mechanická likvidace plevelné řepy použita. Za závažné důvody lze pokládat např. nevysetí cukrové řepy. Formulář podá Fondu od 1. 10. 2020 do 31. 10. 2020.
- l) Za nesplnění podmínky se nepovažuje zásah vyšší moci nebo mimořádných okolností. Případy zásahu vyšší moci nebo mimořádných okolností musí žadatel bezodkladně oznámit. Po uplynutí závazku není pro žadatele povinnost závazek obnovovat.
- m) Pokud žadatel nedodrží 5 letý závazek používat mechanickou likvidaci plevelné řepy bez závažného důvodu, bude po datu uzavření 5 letého závazku zpětně celou dotaci vracet.
- n) Uznatelné pracovní operace u mechanické likvidace jsou: plečkování mezi řádky, ruční vykopání v řádku a mezi řádky před a po vykvetení rostlin plevelné řepy, odstraňování (odvoz) rostlin plevelné řepy z DPB.
- o) Dotace je stanovena jako rozdíl mezi náklady na mechanickou likvidaci a náklady na chemickou likvidaci. Rozdíl se vypočítá odečtením nákladů na chemickou likvidaci od celkových nákladů na mechanickou likvidaci. Náklady na chemickou likvidaci (aplikace neselektivního herbicidu) jsou stanoveny na 866 Kč/ha. Celkové náklady na mechanickou likvidaci se vypočtou jako součet nákladů všech provedených uznatelných pracovních operací. Pracovní operace u mechanické likvidace mohou být v průběhu vegetace použity vícekrát.

Maximální výše nákladů na mechanickou likvidaci dle pracovních operací:

- plečkování mezi řádky: 683 Kč/ha,
- ruční vykopávání v řádku a mezi řádky před a po vykvetení rostlin plevelné řepy: 1 096 Kč/ha,
- odstraňování (odvoz) rostlin plevelné řepy z DPB: 320 Kč/ha

6 Termín příjmu žádostí o dotaci

Příjem žádostí o dotaci začíná 1. 3. 2020 a končí 31. 3. 2020.

Žádost o dotaci musí být podána před zahájením realizace předmětu dotace.

7 Termín příjmu dokladů prokazujících nárok na dotaci

Příjem formuláře s doklady prokazujícími nárok na dotaci začíná 1. 10. 2020 a končí 31. 10. 2020.

Formulář s doklady prokazujícími nárok na dotaci musí být podán po ukončení realizace předmětu dotace.

8 Doklady prokazující nárok na dotaci

Ortofotomaps z LPIS příslušného DPB s vyznačením konkrétní části DPB, na které bude prováděna mechanická likvidace, v případě, že mechanická likvidace bude prováděna na části výměry daného DPB.

- a) Fotodokumentace příslušných DPB před a po likvidaci plevelné řepy. Barevné fotografie musí být pořízené za jasné denní viditelnosti a v přijatelné kvalitě. Fotografie před a po likvidaci plevelné řepy musí obsahovat stejné záchytné body v krajině.

- b) Doklady prokazující skutečně vynaložené uznatelné náklady související s předmětem dotace včetně dokladů prokazujících uhrazení skutečně vynaložených uznatelných nákladů (výpis z bankovního účtu, doklad o platbě v hotovosti) nebo vnitropodnikové účetní doklady prokazující provedené pracovní operace včetně částky za provedení pracovní operace. Z dokladu o úhradě uskutečněné převodem z bankovního účtu musí být zřejmé, že bankovní účet je ve vlastnictví žadatele. Z příjmového/výdajového dokladu musí být zřejmé, že úhrada v hotovosti byla provedena žadatelem.

9 Náklady související s předmětem dotace

Seznam uznatelných nákladů souvisejících s předmětem dotace:

- a) Dotace je poskytnuta pouze na mechanické formy likvidace plevelné řepy, které provádí mechanizační prostředek, tj. tažený nebo nesený stroj nebo zařízení, a nebo které provádí sama fyzická osoba přímo ručně nebo s pomocí nástroje (motyky, rýče apod.), a nebo na kombinace obou uvedených možností.

Seznam neuznatelných nákladů souvisejících s předmětem dotace:

- a) transakční náklady.

OPATŘENÍ NA TRHU EU

Legislativa EU

V letech 2006 až 2009 (hospodářské roky 2006/07 až 2009/10) byla uskutečněna reforma SOTC v EU. Základním právním předpisem bylo nařízení (ES) č. 318/2006. Druhým předpisem bylo nařízení (ES) č. 319/2006, kterým byla zavedena oddělená platba na cukr jako kompenzace pěstitelům cukrové řepy v nových členských státech EU za sníženou garantovanou cenu cukrové řepy. Třetím právním předpisem bylo nařízení (ES) č. 320/2006, kterým byl zaveden dočasný režim tzv. restrukturalizace cukrovarnického průmyslu v EU. V rámci této restrukturalizace někteří výrobci cukru odevzdali své kvóty nebo jejich část za účelem snížení celkové produkce cukru v EU. Administrací reformy i celé společné organizace trhů s cukrem je v ČR pověřen SZIF.

V průběhu reformy byl završen proces sjednocování právních předpisů ES v oblasti společných organizací trhu. Výsledkem bylo přijetí nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 dne 22. 10. 2007, do něhož byla včleněna i ustanovení vztahující se k SOTC. Toto nařízení Rady nabylo účinnosti pro odvětví cukru až od počátku hospodářského roku 2008/09, tedy od 1. 10. 2008.

Dne 17. 12. 2013 bylo přijato nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007. Toto nařízení s účinností od 1. 1. 2014 v plném rozsahu nahradilo nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 včetně ustanovení upravujících pravidla SOTC. Dosavadní pravidla SOTC včetně systému produkčních kvót však zůstala zachována až do konce hospodářského roku 2016/2017, tj. do 30. 9. 2017 (čl. 232 odst. 3 nařízení EU č. 1308/2013). Některá ustanovení vztahující se k SOTC obsažená v nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 byla s účinností od 1. 1. 2014 včleněna do nařízení Rady (EU) č. 1370/2013 ze dne 16. 12. 2013, kterým se určují opatření týkající se stanovení některých podpor a náhrad v souvislosti se společnou organizací trhů se zemědělskými produkty.

Dne 17. 12. 2013 bylo přijato s účinností od 1. 1. 2015 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009. Na základě tohoto nařízení byla od roku 2015 oddělená platba na cukr v její dosavadní podobě nahrazena novou podporou na produkci cukrové řepy, jejíž podmínky jsou upraveny v ustanovení

§ 27 nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů.

V souvislosti s ukončením systému produkčních kvót na cukr (a souvisejících opatření) přestala být aplikovatelná také mnohá ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, která upravovala většinu základních pravidel společné organizace trhů v odvětví cukru. Od 1. 10. 2017 proto pozbyla účinnosti ustanovení článků 127 až 144, článku 192, článku 193, Přílohy II Části II Oddílu B (místo něj je aplikovatelný Oddíl A Přílohy II Části II), Přílohy XI (místo ní je aplikovatelná příloha X), Přílohy XII a Přílohy XIII předmětného nařízení EU. Zanikla zejména ustanovení týkající se systému produkčních kvót, minimální ceny cukrové řepy (26,29 EUR/t), výrobní dávky, nadkvótového cukru, průmyslového cukru a vývozního limitu WTO ve výši 1 350 000 t pro celou EU. Naopak zůstaly zachovány dovozní režimy cukru, základní vztahy mezi prodejci řepy a zpracovateli. Evropská komise přijala delegovaný akt, kterým se mění příloha X, podmínky nákupu cukrové řepy od 1. října 2017, nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013. Delegovaný akt je právním ukotvením podílu pěstitelů cukrové řepy na rozdílu budoucího vývoje tržní ceny prodaného cukru cukrovarnickými podniky, pokud se na této skutečnosti obě dvě strany dohodnou v rámci mezioborové dohody.

Také v bezkvótovém období Evropská komise průběžně monitoruje situaci na trhu s cukrem na základě příslušných údajů od cukrovarnických podniků hlášených členskými státy Evropské unie, jelikož Evropská komise je na základě čl. 219 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 oprávněna přijmout adekvátní opatření v případě narušení trhu s cukrem. Proto 2017 bylo z důvodu zachování systému poskytování nezbytných údajů v odvětví cukru přijato nařízení Komise (EU) 2017/1185, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 a (EU) č. 1308/2013, pokud jde o oznamování informací a dokumentů Komisi, a kterým se mění a ruší několik nařízení Komise a dále nařízení Komise (EU) 2017/1183, kterým se doplňují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 a (EU) č. 1308/2013, pokud jde o oznamování informací a dokumentů Komisi. Členské státy Evropské unie podle tohoto předpisu po ukončení režimu cukerných kvót hlásí cenu cukru, cenu cukrové řepy, plochu cukrové řepy rozlišenou na produkci cukru a bioethanolu, produkci cukru a bioethanolu, produkci isoglukózy, zásoby cukru a isoglukózy.

V rámci České republiky je monitoring údajů stanoven v nařízení vlády č. 316/2017 Sb., o některých podmínkách k provádění společné organizace trhů v odvětví cukru. V rámci tohoto předpisu jsou stanoveny termíny pro poskytování informací cukrovarnickými podniky SZIFu a následně jsou fondem informace zaslány na Evropskou komisi, tzn. stejným způsobem jako doposud. Na SZIF hlásí informace: výrobci cukru z cukrové řepy, výrobci cukru ze surového třtinového cukru, výrobci bioethanolu a výrobci isoglukózy.

Přehled předpisů EU

V tomto přehledu legislativy jsou uvedeny právní předpisy EU se zásadním významem pro odvětví cukru, které vyšly v Úředním věstníku EU v období od 13. 5. 2016 do 1. 10. 2019.

1. Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1166 ze dne 17. května 2016, kterým se mění příloha X nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podmínky nákupu cukrové řepy v odvětví cukru od 1. října 2017.
2. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1713 ze dne 20. září 2016, kterým se stanoví množstevní omezení pro vývoz cukru a isoglukózy nepodléhajících kvótám do konce hospodářského roku 2016/2017. Na základě tohoto nařízení je umožněno v hospodářském roce 2016/17 vyvézt bez náhrady množství 650 000 tun bílého cukru nepodléhajícího kvótám a množství 70 000 tun isoglukózy nepodléhající kvótám.
3. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1733 ze dne 28. září 2016, kterým se stanoví reprezentativní ceny a dodatečná dovozní cla pro melasu v odvětví cukru ode dne 1. října 2016.
4. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/430 ze dne 10. března 2017, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 2016/1713, kterým se stanoví množstevní omezení pro vývoz cukru nepodléhajícího kvótám

do konce hospodářského roku 2016/2017, a kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2016/1810. Na základě tohoto nařízení je umožněno v hospodářském roce 2016/17 vyvézt bez náhrady množství 1 350 000 tun bílého cukru nepodléhajícího kvótám, namísto původně stanoveného množství 650 000 tun bílého cukru.

5. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/704 ze dne 19. dubna 2017, kterým se mění nařízení (ES) č. 891/2009 o otevření a správě některých celních kvót Společenství v odvětví cukru. Na základě tohoto nařízení se zvyšuje roční celní kvóta pro dovoz cukru s nulovým clem, který pochází z Bosny a Hercegoviny, z množství 12 000 tun na 13 210 tun.
6. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/1085 ze dne 19. června 2017, kterým se mění nařízení (ES) č. 891/2009 o otevření a správě některých celních kvót Společenství v odvětví cukru. Na základě tohoto nařízení dochází k aktualizaci některých celních kvót a celních sazeb pro dovoz cukru z Austrálie, Kuby, Brazílie, Indie a dalších třetích zemí.
7. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/1109 ze dne 21. června 2017, kterým se zrušuje pozastavení podávání žádostí o dovozní licence v rámci celních kvót otevřených nařízením (ES) č. 891/2009 v odvětví cukru.
8. Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/1183 ze dne 20. dubna 2017, kterým se doplňují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/1213 a (EU) č. 1308/2013, pokud jde o oznamování informací a dokumentů Komisi. Tímto nařízením se v rámci společné organizace trhů se zemědělskými produkty stanovují obecná pravidla poskytování některých informací a dokumentů členskými státy EU Evropské komisi, včetně informací spadajících do systému společné organizace trhu v odvětví cukru. Prováděcím nařízením Komise (EU) 2017/1185 jsou pak požadované informace a dokumenty konkretizovány.
9. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/1185 ze dne 20. dubna 2017, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/1213 a (EU) č. 1308/2013, pokud jde o oznamování informací a dokumentů Komisi, a kterým se mění a ruší několik nařízení Komise.
10. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/1409 ze dne 1. srpna 2017, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 75/2013 a nařízení (ES) č. 951/2006, pokud jde o dodatečná dovozní cla v odvětví cukru a výpočet obsahu sacharózy v isoglukóze a některých sirupech. Na základě tohoto nařízení se prodlužuje do 30. září 2022 nulové dodatečné dovozní clo pro stanovené produkty v odvětví cukru. Zároveň se ruší některé metody výpočtu obsahu sacharózy v isoglukóze a některých sirupech.
11. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/1778 ze dne 29. září 2017, kterým se mění nařízení (ES) č. 891/2009, pokud jde o některá ustanovení týkající se prvního podobdobí dovozního celního kvótového období 2017/2018 v odvětví cukru a režimu zařízení zabývajících se výhradně rafinací. Tímto nařízením se specifikují některá pravidla a náležitosti podávání žádostí o dovozní licence pro cukr určený k rafinaci, vztahující se k poslednímu čtvrtletí roku 2017.
12. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/1746 ze dne 1. října 2019, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/1185, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 a (EU) č. 1308/2013, pokud jde o oznamování informací a dokumentů Komisi.

Celní opatření EU vůči třetím zemím

Celní sazebník pro obchod EU se třetími zeměmi se řídí nařízením (ES) č. 2658/1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, v platném znění.

Přehled některých celních sazeb v odvětví cukru

1. Surový třtinový i řepný cukr určený k rafinaci: 33,9 EUR/100 kg (hodnota bílého cukru).
2. Ostatní cukr (včetně bílého cukru): 41,9 EUR/100 kg (hodnota bílého cukru).
3. Isoglukóza: 50,7 EUR/100 kg (hodnota bílého cukru).

4. Inulínový sirup: 0,4 EUR/100 kg (hodnota bílého cukru).
5. Melasa třtinová i ostatní (řepná): 0,35 EUR/100 kg.
6. Kakaový prášek obsahující 80 % nebo více sacharózy: 8 % + 41,9 EUR/100 kg (hodnota bílého cukru) – nepatří do SOT podle NR č. 1234/2007.

V případě dovozů cukru je nutno předložit celnímu orgánu při proclení dovozní licence pouze u dovozu cukru v rámci kvót řízených licencemi AGRIM. Licence je platná pro celé Společenství a její udělení je podmíněno složením záruky na uskutečnění dovozu během období platnosti licence, případně splněním dalších podmínek. Vydávání licencí zajišťuje SZIF.

Celní kvóty řízené licencemi AGRIM

Pravidla pro dovoz cukru v rámci celních kvót v odvětví cukru jsou stanovena v nařízení Komise (ES) č. 891/2009, v platném znění.

Přehled dovozních celních kvót EU řízených licencemi AGRIM

Název	CN kód	Původ	Množství t	Celní sazba v EUR/t	Platnost
Koncesní cukr CXL	1701 13 10 1701 14 10	Austrálie	9 925	98	
		Kuba	68 969		
		Kterákoli třetí země	289 977		
		Brazílie	334 054		do 2023/2024
			412 054		od 2024/2025
			78 000	11	do 2021/2022
			58 500		2022/2023
			19 500	54	2022/2023
			58 500		2023/2024
	1701	Indie	10 000	0	
Cukr z balkánských zemí	1701 a 1702	Albánie	1 000	0	
		Bosna a Hercegovina	13 210		
		Srbsko	181 000		
		Bývalá jugoslávská republika Makedonie	7 000		

Pramen: SZIF

Celní kvóty spravované celními úřady

V současné době jsou otevřené některé celní kvóty na dovoz cukru, které jsou spravovány celními úřady a k jejich čerpání není potřeba dovozní licence AGRIM. Jedná se např. o tyto země: Kostarika, Guatemala, Honduras, Nikaragua, Salvador, Panama, Kolumbie a Ukrajina.

Aktuální informace o těchto kvótách jsou na webových stránkách Celní správy ČR v části TARIC.

Vnější obchodní politika EU v oblasti cukru (KN 1701)

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky. Jednání o dalších smlouvách pokračují a EU se tak snaží rozšířit počet zemí, se kterými je možno obchodovat s celními preferencemi, a také odstranit další mimotarifní překážky obchodu.

Cukr je při sjednávání dohod o volném obchodu se třetími zeměmi považován za velmi citlivou komoditu, která vyžaduje zvláštní přístup. V některých dohodách tak nedochází k liberalizaci dovozních cel, ale jsou stanovovány preferenční celní kvóty.

Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které zahrnuje pouze Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko. Česká republika přistoupila také k Dohodě o Evropském hospodářském prostoru (EHP), který zahrnuje Norsko, Island a Lichtenštejnsko, protože vazba EHP na vnitřní trh EU je velmi silná. U položek KN 1701 je v těchto zemích situace rozdílná. Zatímco Island má nulová cla na dovoz cukru z EU, Švýcarsko si tato cla zachovalo především u cukru s přísadou aromatických látek a barviv a Norsko ponechalo dovozní clo pouze u cukru pro krmné účely. U Švýcarska není v dohledné době možné očekávat žádnou změnu, spíše se v poslední době zvyšují ochranné tendence (i když zatím jen v případě potravin). Ani v případě Norska není předpoklad pro další snižování cel v této oblasti, a to přesto, že v dubnu 2017 byla dokončena jednání o další liberalizaci obchodu se zemědělskými výrobky mezi Norskem a EU. Cukr totiž mezi liberalizované položky zařazen nebyl.

Preferenční obchodní dohody uzavřela EU také s kandidátskými balkánskými zeměmi. Albánie a Černá Hora uplatňují na dovoz položek skupiny KN 1701 nulové clo, Bývalá jugoslávská republika Makedonie zachovává 5 % clo ad valorem pouze na dovoz bílého cukru. Naproti tomu Srbsko zatěžuje dovozy cukru položek KN 1701 z EU dovozními cly 20 % + 10 EUR na 100 kg. Tato cla jsou v rámci dovozní kvóty (70 t) u některých položek snížena na 20 %. Chorvatsko k 1. 7. 2013 vstoupilo do EU a stalo se tak součástí zóny volného obchodu.

Významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu, je Středomoří. U cukru se však celního zvýhodnění podařilo dosáhnout pouze u některých zemí. Např. Maroko poskytuje celní preference pro dovoz cukru z EU pouze u několika málo položek skupiny 1701 (snižování o 15 %), Alžírsko pak pouze u položky 1701 99 (clo pro dovozy z EU je nulové v rámci celní preferenční kvóty 150 tis. tun). Některé země regionu neuplatňují dovozní cla pro cukr z EU žádná (Egypt, Izrael a Jordánsko) nebo jen velmi omezená na několik málo položek skupiny KN 1701 (Tunisko). Další liberalizační jednání o prohloubené dohodě o volném obchodu probíhají právě s Tuniskem a na přelomu dubna a května 2019 proběhlo již čtvrté kolo těchto jednání. Mezi Marokem a EU se zatím poslední jednání o liberalizaci obchodu uskutečnila v dubnu 2014. Podobně jako jednání s Egyptem, která byla zahájena v roce 2013, jsou v současnosti pozastavena.

V posledních šesti letech vstoupily v platnost dohody o volném obchodu se státy Andského společenství a Střední Ameriky (Peru, Kolumbie, Panama, Guatemala, Honduras, Kostarika, Nikaragua, Salvador).

Obchodní dohoda s Peru je prozatímne prováděna od března 2013 a s Kolumbií od srpna stejného roku. Peru má pro dovoz položek z EU zařazených pod KN 1701 od roku 2013 sjednanou dovozní kvótu 11 000 t s ročním zvyšováním o 330 t. Dovoz položek této skupiny z EU do Peru však aktuálně probíhá bezcelně v rámci Doložky nejvyšších výhod (MFN). Dohoda vyjednaná s Kolumbií předpokládá postupné odstranění cel na straně Kolumbie na některé položky KN 1701 při dovozu z EU do roku 2028.

V červenci 2014 byla úspěšně dokončena jednání o dohodě o volném obchodu s Ekvádorem a ten se v lednu 2017 formálně připojil k provádění dohod mezi EU a Peru s Kolumbií. Při dovozu položek skupiny 1701 z EU do Ekvádoru však nedojde k žádné změně. Dovoz těchto komodit do Ekvádoru je totiž také zcela vyloučen z liberalizačního procesu.

Dohoda o volném obchodu mezi Evropskou unií a Jižní Koreou vstoupila v platnost v červenci 2016.

Cla na dovoz do Jižní Koreje jsou ponechána jen u surového cukru s přísadou aromatických přípravků nebo barviv. U položky KN 170199 si Korea ponechala časovou lhůtu 17 let na postupnou eliminaci cla, ovšem s výhradou, že pokud dojde k překročení ročního limitu pro dovoz, spustí se dodatečné ochranné clo. Toto opatření bude v platnosti po dobu 21 let.

V prosinci 2014 byla dokončena jednání o dohodě o volném obchodu se Singapurem. V současnosti probíhá proces ratifikace smlouvy. Dohoda stanoví, že dovoz všech zemědělských komodit a potravin z EU do Singapuru nepodléhá clu. U položek cukru však Singapur poskytuje MFN cla ve výši 0 % již nyní a uzavřením dohody se proto situace nezmění.

Po čtyřech letech bylo v říjnu 2013 dokončeno jednání s Kanadou. Obchodní část Dohody je prozatímne prováděna od září 2017. U cukru dojde po 5 letech od vstupu dohody v platnost k postupnému snížení cel při dovozu do Kanady (ve třech ročních fázích), zatímco při dovozu do EU má k odstranění cel dojít po 8 letech od výše uvedeného data.

Od 1. 1. 2016 je prozatímne uplatňována Dohoda o volném obchodu mezi EU a Ukrajinou. Na položky skupiny KN 1701 je otevřena roční bezcelní preferenční kvóta pro dovoz z EU na Ukrajinu ve výši zhruba 38 tisíc tun. Mimo tuto kvótu je uplatňováno clo ve výši 50 %. V opačném směru je uplatňována bezcelní preferenční kvóta na některé položky skupin 1701 a 1702 ve výši zhruba 20 tisíc tun.

K uzavření dohod o volném obchodu s Moldavskem a Gruzii došlo v listopadu 2013. Dohody vstoupily v platnost v červenci 2016. Díky tomu byla odstraněna veškerá dovozní cla mezi EU a Gruzii. Na straně dovozu do EU jsou však stanoveny množstevní limity pro spuštění ochranného mechanismu, na základě kterého je možné opět zavést cla v původním rozsahu. U položek skupiny 1701 probíhá dovoz do Gruzie z EU bezcelně. Dovoz z EU do Moldavska je u většiny položek 1701 bezcelní v rámci preferenční kvóty ve výši 5 400 t. Mimo tuto kvótu je uplatňováno clo ve výši 75 %.

V únoru 2019 vstoupila v platnost Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem. U položek skupiny 1701 došlo k zavedení bezcelních preferenčních kvót při dovozu z EU do Japonska ve výši 500 a 103 t. Mimo kvótu Japonsko na dovozy skupiny KN 1701 z EU uplatňuje MFN cla v rozmezí přibližně 18–33,5 EUR/100 kg v závislosti na položce.

V červnu 2019 bylo dosaženo rámcové Dohody o volném obchodu mezi EU a jihoamerickými zeměmi ze sdružení Mercosur (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay). V současnosti je text Dohody finalizován. Poté musí projít právní revizí. V oblasti cukru dojde vstupem Dohody v platnost k odstranění cla v rámci stávající nevyužívané celní kvóty 180 tis. t pro dovoz cukru z Brazílie do EU a vytvoření nové kvóty ve výši 10 tis. t pro dovoz cukru z Paraguaye do EU.

V červnu 2016 bylo zahájeno jednání mezi EU a Mexikem o revizi Dohody o volném obchodu. Po čtyřech kolech jednání bylo v dubnu 2018 dosaženo politické shody a na konci téhož roku byly dokončeny finální technické úpravy textu. Mexiko v současnosti na dovozy položek skupiny KN 1701 z EU uplatňuje cla přibližně ve výši 32 EUR/100 kg. Vstupem Dohody v platnost se však situace nezmění, protože u skupiny KN 1701 Dohoda stanovuje, že obě strany ponechají cla na stávající úrovni.

V listopadu 2017 se uskutečnilo první kolo jednání o revizi Dohody o volném obchodu EU a Chile a v červenci 2019 proběhlo již kolo páté. Pro dovoz cukru z EU do Chile nyní platí clo MFN ve výši 6 %.

V roce 2007 bylo zahájeno projednávání Dohody o volném obchodu s Indií. Do roku 2013 se uskutečnilo 12 vyjednávacích kol, a přestože se podařilo dosáhnout určitého pokroku, celý proces se právě v roce 2013 prakticky zastavil. Indie v současnosti uplatňuje pro dovoz cukru clo MFN ve výši 100 %.

V roce 2010 a 2012 se rozběhla jednání o prohloubených a komplexních dohodách o volném obchodu (DCFTA) s Malajsií a Vietnamem. Zatímco v případě Malajsie se čeká na vyjádření malajské strany k možnosti obnovení dalších rozhovorů, jednání s Vietnamem byla v prosinci 2015 formálně ukončena. Následně proběhla právní revize textu a konečné posouzení dohody. Dohoda byla podepsána v červnu 2019. Pokud bude úspěšně ratifikována, u cukru by mělo dojít k odstranění cel při dovozu do Vietnamu do 11 let (ovšem pouze v rámci kvóty, která je v současnosti zhruba 85 tis. tun s ročním 5 % navyšováním).

V roce 2013 bylo dále zahájeno jednání s Thajskem a zatím poslední jednání se uskutečnilo v dubnu 2014. Z důvodu vnitropolitické situace v Thajsku zatím nejsou naplánována další kola jednání.

V prosinci 2015 byla oficiálně zahájena jednání s Filipínami a v únoru 2017 proběhlo druhé kolo jednání. Zatím však nebylo stanoveno datum dalšího jednání.

V září 2016 se uskutečnilo úvodní kolo jednání o dohodě o volném obchodu s Indonésií a do srpna 2019 proběhlo osm kol jednání. Další je plánováno na září 2019.

V červnu 2018 byla formálně zahájena jednání s Austrálií a Novým Zélandem o dohodách o volném obchodu s tím, že první kola rozhovorů proběhla v červenci 2018. Doposud se v obou případech uskutečnila čtyři kola vyjednávání (poslední v květnu 2019 u Nového Zélandu a v červenci v případě Austrálie).

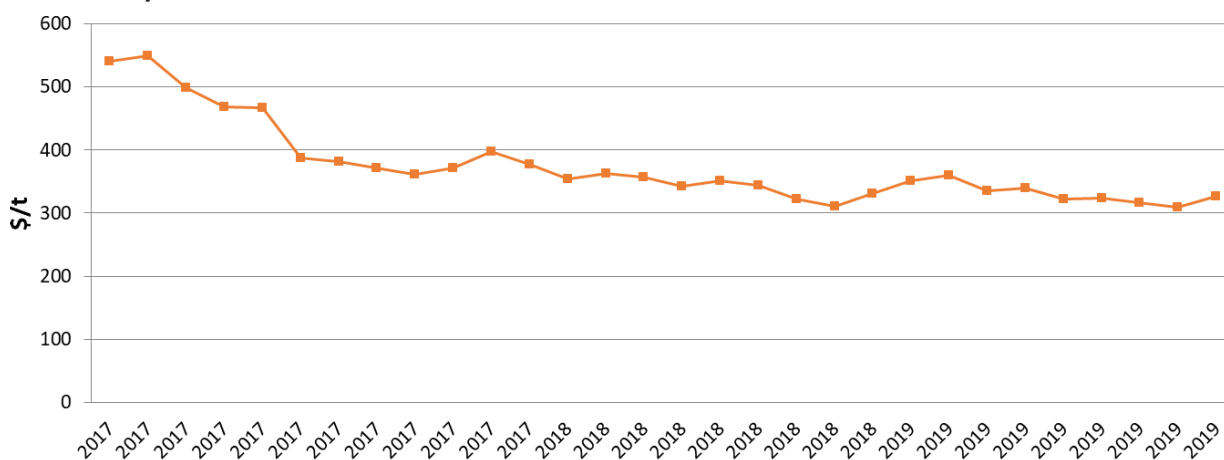
SVĚTOVÝ OBCHOD S CUKREM

VÝVOJ CEN CUKRU NA SVĚTOVÝCH TRZÍCH

Zhruba 80 % cukru vyrobeného ve světě je prodáno v přímých kontraktech mimo světové burzy. Proto tzv. světová cena cukru nevyjadřuje stav cen cukru v celé své šíři, ale pouze v omezeném spektru obchodů. Je třeba pečlivě sledovat druh a popis předmětných prezentovaných dat. Současně nelze opomenout vykazování světové ceny v hodnotě surového cukru, tedy v nižší cenové hladině, než je cukr bílý.

Světová cena cukru London N.5 zaznamenala svoje maximum v únoru roku 2017, kdy dosáhla 549 \$/t. Následně nastalo období poklesu světové ceny cukru a v současné době se cena pohybuje kolem 326 \$/t (k 21. 9. 2019).

Světové ceny cukru London N.5

Pramen: Výbor pro SOT

Světová výroba bílého cukru za roky 2018/19 byla skoro 162 mil. t. a spotřeba o něco níže na 160 mil. t. Za hospodářský rok 2018/19 se snížila výroba po jejím nárůstu v letech 2017/18, zapříčiněna mimo jiné ukončením cukerních kvót v EU, zvýšením výroby v některých státech či subvencovanými vývozy (např. Indie, Pákistán). Tato situace vyústila v postupný pád cen cukru. Např. Brazílie nízké ceny na světových trzích řešila navýšením produkce bioethanolu, namísto cukru.

Kvalita sklizně je v poslední době jak v EU, tak ve světě určována také počasím, které je ve znamení extrémů a může tak silně ovlivnit výslednou produkci států nebo oblastí.

Brazílie, Thajsko, Indie a Austrálie obsadily první čtyři příčky ve světovém vývozu v letech 2018/19. EU byla na pátém místě. Indie v letech 2015/16 a 2018/19 výrazně navýšila vývoz bílého cukru, což vedlo k několika jednáním na úrovni WTO. Pozitivním ukazatelem může být i postupné navýšování spotřeby v Indii, které by mohlo vývoz v následujících letech snížit. Výhledově na hospodářský rok 2019/20 se ale podle ukazatelů produkce sníží na 29 mil. t.

Světový dovoz cukru v hospodářském roce 2018/19 byl 52 mil. t cukru, tj. o cca 1,7 mil. t méně než předchozí hospodářský rok. K výraznějším poklesům došlo u Spojených arabských emirátů (z 2,8 mil. t na 1,6 mil. t) a u Indie (z 2,1 mil. t na 1,3 mil. t). Naopak ke zvýšení dovozu došlo v Indonésii (ze 4,3 mil. t na 5,4 mil. t) a v Íránu (z 0,24 mil. t na 0,85 mil. t).

Konečné zásoby cukru v hospodářském roce 2018/19 byly 55,1 mil. t, tj. nárůst o 4,2 mil. t. U Thajska vzrostly zásoby na 9,6 mil. t a u Pákistánu na 2,7 mil. t. Ke zvýšení zásob došlo díky sníženým exportům, v důsledku nízkých cen cukru.

Evropská unie

V prvním hospodářském roce po ukončení výrobních kvót došlo k nárůstu ploch cukrové řepy a výroby cukru, vedoucí ke snížení cen. Ke zvýšení ploch nezřídka o 30 % a tím i výroby došlo hlavně v Německu, Francii, Velké Británii, Polsku a Nizozemsku. Průměrná cena cukru se v EU dostala na nejnižší čísla od počátku sběru dat v roce 2006. Naprosto nejnižší průměrná cena za cukr byla v lednu 2019, následně v polovině roku se cena ustálila na cca 320 EUR/t. Výhled na konec roku 2019 je optimistický, ale nebude se jednat o skokové zvýšení ceny. Oproti kalendářnímu roku 2017 se průměrná cena cukru v EU snížila v roce 2018 o 124,5 EUR/t na 350,7 EUR/t. Nejvyšší průměrná hodnota byla zaznamenána za rok 2012: 710,5 EUR/t.

Kampaň 2017/18 byla rekordní. V EU bylo vyrobeno 21,3 mil. t. cukru. V následujícím hospodářském roce 2018/19 došlo ke snížení výroby o 17 % na celkově 17,6 mil. t. cukru. Průměrný výnos cukru byl 10,9 t/ha. Ve srovnání s předchozí kampaní klesla výroba cukru v některých státech i o desítky procent (př. Rumunsko -51 %, Chorvatsko -48 %, Rakousko -31 %). V České republice klesla výroba o 13 %.

Výroba v kampani 2019/20 je odhadována na 17,4 mil. t. cukru, což je přibližně o 0,2 mil. t. méně oproti předchozímu hospodářskému roku. Plocha cukrové řepy se snížila z 1,6 mil. ha na 1,5 mil. ha. Průměrný výnos cukru bude 11,4 t/ha.

Srovnání cukrovarnických kampaní ve vybraných Evropských státech v 2017/18 a 2018/19

Podle údajů EK, nejvýznamnější producent Evropské unie, **Francie**, vyrobila celkem 5,3 mil. t. cukru z celkové plochy 422 tis. ha. Výroba cukru meziročně klesla o 18 %. Výnos byl 12,1 t/ha. Jedná se o největší plochu mezi členskými státy Unie vůbec. Německo v hospodářském roce 2018/19 vyprodukovalo 4,2 mil. t. tj. meziroční propad o 19 %. Výnos bílého cukru byl 10,7 t/ha a plocha se oproti předešlému roku zvýšila z 384,8 na 391,7 tis. ha. Třetím největším producentem cukru v EU bylo **Polsko**. Výroba pro hospodářský rok 2018/19 byla 2,2 mil. t. cukru, tedy o 5 % méně v meziročním srovnání. Výnos se snížil o 0,8 na 9,2 t/ha. V Polsku došlo ke zvýšení plochy z necelých 232 tis. ha na 239 tis. ha. Pokud srovnáme roky 2016/17 a 2017/18, kdy se plocha navýšila o 28,8 tis. ha, není současné zvýšení osevních ploch radikální. Pěstitelé cukrové řepy ve **Velké Británii** dosáhli výnosu 11,7 t/ha, tj. o 1 t/ha méně než předešlý hospodářský rok. Výroba cukru je odhadována na 1,1 mil. t. a plocha se meziročně snížila o 10 tis. ha na 97,2 tis. ha. Druhého nejvyššího výnosu bylo dosaženo v **Nizozemí**: 13,2 t/ha. Produkce se snížila asi o 14 % na 1,1 mil. t. cukru a plocha byla 86,2 tis. ha. V **Belgii** byla plocha celkem 63,7 tis. ha. Došlo ke snížení výroby cukru o 148 tis. t. na 830 tis. t. a výnos 13 t/ha.

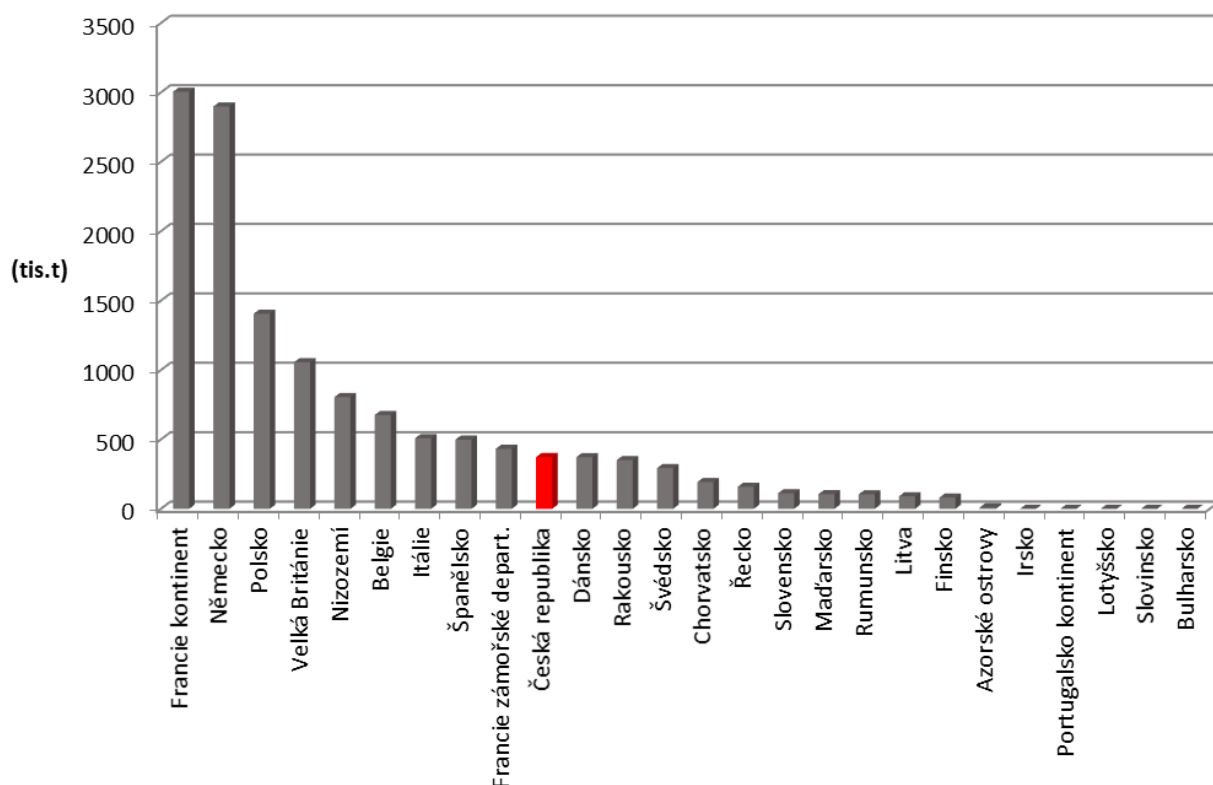
Ze skandinávských států mělo nejvyšší výrobu 351,8 tis. t. v Dánsku, následně ve Švédsku a nejnižší ve Finsku, kde došlo k radikálnímu poklesu již v kampani 2017/18. **Dánský** výnos byl 10,3 t/ha a osevní plocha zabírala 34,2 tis. ha. **Švédsko** vykázalo výnos 9,1 t/ha, produkci 279,4 tis. t. cukru z plochy 30,7 tis. ha. **Finsko** mělo jeden z nejnižších výnosů v EU: 5,2 t/ha. Plocha byla 10,3 tis. ha a celková produkce byla 53,2 tis. t. cukru. Skoro o 30 % klesla výroba v **Itálii**. V hospodářském roce 2018/19 vyrobila Itálie 216,2 tis. t. cukru. Plocha klesla na 34,3 tis. ha s výnosem 6,3 t/ha. **Španělsko** vyrobilo 390,6 tis. t. při výnosu 14,1 t/ha, přičemž plocha se snížila na 27,6 tis. ha. Výroba cukru v **Chorvatsku** rapidně klesá. V hospodářském roce 2017/18 se výroba snížila o 37 % a v roce 2018/19 dokonce ještě o 48 %. Celková plocha byla 16,6 tis. ha a výnos 7,2 t/ha. Výroba tedy klesla o skoro 110 tis. t. na 119,4 tis. t. bílého cukru.

V **České republice** byla podle údajů MZe na hospodářský rok 2018/19 výroba bílého cukru 573 tis. t. při výnosu 9,5 t/ha a osevní plocha je 60,2 tis. ha. Meziročně došlo ke snížení plochy i produkce, oproti úspěšnému roku 2017/18, kdy výroba dosáhla 636 tis. t. při sklizňové ploše 58,1 tis. ha.

Vývoj produkčních kvót cukru v tis. t v posledním kvótovém období

	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Dánsko	372 383	372 383	372 383	372 383	372 383	372 383	372 383	372 383
Německo	2 898 256	2 898 256	2 898 256	2 898 256	2 898 256	2 898 256	2 898 256	2 898 256
Řecko	158 702	158 702	158 702	158 702	158 702	158 702	158 702	158 702
Španělsko	498 480	498 480	498 480	498 480	498 480	498 480	498 480	498 480
Francie kont.	2 956 787	3 004 811	3 004 811	3 004 811	3 004 811	3 004 811	3 004 811	3 004 811
Francie zámoří	480 245	432 220	432 220	432 220	432 220	432 220	432 220	432 220
Irsko	0	0	0	0	0	0	0	0
Itálie	508 379	508 379	508 379	508 379	508 379	508 379	508 379	508 379
Nizozemí	804 888	804 888	804 888	804 888	804 888	804 888	804 888	804 888
Rakousko	351 027	351 027	351 027	351 027	351 027	351 027	351 027	351 027
Portugalsko kont.	0	0	0	0	0	0	0	0
Azorské ostrovy	9 953	9 953	9 953	9 953	9 953	9 953	9 953	9 953
Finsko	80 999	80 999	80 999	80 999	80 999	80 999	80 999	80 999
Švédsko	293 186	293 186	293 186	293 186	293 186	293 186	293 186	293 186
Belgie	676 235	676 235	676 235	676 235	676 235	676 235	676 235	676 235
Velká Británie	1 056 474	1 056 474	1 056 474	1 056 474	1 056 474	1 056 474	1 056 474	1 056 474
Celkem EU 15	11 145 993	11 145 993	11 145 993	11 145 993	11 145 993	11 145 993	11 145 993	11 145 993
ČR	372 459	372 459	372 459	372 459	372 459	372 459	372 459	372 459
Lotyšsko	0	0	0	0	0	0	0	0
Litva	90 252	90 252	90 252	90 252	90 252	90 252	90 252	90 252
Chorvatsko	-	-	-	-	192 877	192 877	192 877	192 877
Maďarsko	105 420	105 420	105 420	105 420	105 420	105 420	105 420	105 420
Polsko	1 405 608	1 405 608	1 405 608	1 405 608	1 405 608	1 405 608	1 405 608	1 405 608
Slovinsko	0	0	0	0	0	0	0	0
Slovensko	112 320	112 320	112 320	112 320	112 320	112 320	112 320	112 320
Bulharsko	0	0	0	0	0	0	0	0
Rumunsko	104 689	104 689	104 689	104 689	104 689	104 689	104 689	104 689
Celkem EU 13	2 190 748	2 190 748	2 190 748	2 190 748	2 383 625	2 383 625	2 383 625	2 383 625
Celkem EU 28	13 336 741	13 336 741	13 336 741	13 336 741	13 529 618	13 529 618	13 529 618	13 529 618

Pramen: EK

Přehled posledních produkčních kvót cukru v EU

Pramen: EK

Výroba cukru a sklizňové plochy cukrové řepy v EU

Na základě konečných výsledků kampaně z let 2017/18 bylo v EU vyrobeno celkem 21,3 mil. t bílého cukru. Oproti hospodářskému roku 2016/17 došlo k 27 % nárůstu. V roce 2018/19 výroba poklesla o 17 % meziročně na 17,6 tis. t. Celkově bylo na území EU v hospodářském roce 2018/19 oseto cukrovou řepou 1 649 tis. ha. Plocha v roce 2018/19 se snížila u některých států i o desítky procent. U největších producentů v EU došlo k následujícím snížením ve výrobě: Belgie -15 %, Francie -18 %, Německo -19 %, Nizozemsko -14 %. Propady okolo 50 % zaznamenalo Chorvatsko a Rumunsko. Průměrný výnos klesl meziročně o 2 t/ha na 10,7 t/ha. Vzhledem k nárůstu plochy a výroby v první bezkvótové kampani, je hospodářský rok 2018/19 v nižších číslech. Rozhodující vliv na pokles plochy a výroby byl pád ceny cukru a také počasí.

Předpověď na hospodářský rok 2019/20 je co do výroby v podstatě stejný, očekává se 17,4 mil. t cukru. Osetá plocha bude celkově v EU cca 1 534 tis. ha. Vzhledem k extrémním výkyvům počasí v EU a postupným zakazováním účinných látek na ochranu cukrové řepy je možné, že každoročně bude výrobu v EU ovlivňovat velký lokální pokles osevní plochy.

Oproti hospodářskému roku 2018/19 je předpokládán v roce 2019/20 nárůst výnosu cukru na 11,4 t/ha.

Výroba a výnos cukru ve vybraných zemích Evropské unie v letech 2015/16 až 2018/19

	Výroba v kampani (tis. t)				Výnos (t/ha)				Plocha (tis. ha)			
	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Belgie	749,4	729,1	978,6	830,3	13,6	11,4	15,1	13,0	53,7	56,4	64,7	63,7
Dánsko	310,9	400,3	396,8	351,8	12,5	12,2	11,5	10,3	24,8	32,7	34,4	34,2
Finsko	120,2	138,0	64,0	53,2	4,8	6,1	6,1	5,2	12,5	11,6	10,5	10,3
Francie**	4 566,4	4 680,3	6 480,3	5 286,4	13,0	12,4	14,1	12,1	349,6	375,0	442,9	421,9
Chorvatsko	119,6	363,0	229,1	119,4	6,7	11,0	10,3	7,2	16,2	18,8	22,3	16,6
Itálie	480,4	377,8	305,2	216,2	7,3	7,8	8,0	6,3	38,1	32,4	38,0	34,4
Německo	2 953,2	3 567,9	5 157,7	4 195,0	11,8	12,3	13,4	10,7	282,7	310,4	384,8	391,7
Nizozemsko	765,3	872,8	1 324,0	1 138,0	13,4	13,1	15,4	13,2	56,9	66,8	86,2	86,2
Portugalsko***	9,9	9,9	-	-	-	-	-	-	0,1	0,1	0,1	-
Rakousko	408,2	486,5	471,9	324,8	9,4	12,0	11,0	10,5	45,4	43,6	42,8	31,1
Řecko	150,7	221,4	36,5	8,4	5,1	6,0	5,9	6,7	4,9	5,3	6,2	1,3
Španělsko	552,2	468,2	552,0	390,6	15,3	14,6	15,0	14,1	37,0	32,8	36,8	27,6
Švédsko	257,8	336,5	306,9	279,4	10,3	10,8	10,0	9,1	19,0	30,1	30,8	30,7
UK	977,6	917,1	1 363,5	1 133,4	13,2	12,7	12,7	11,7	74,2	70,6	107,0	97,2
Litva	128,0	163,2	140,6	147,0	8,1	9,7	9,3	9,1	12,3	14,7	15,2	16,2
Maďarsko	128,8	158,3	142,0	110,1	7,5	10,5	9,3	7,8	15,0	13,7	15,3	14,0
Slovensko	200,2	221,0	179,7	166,2	7,7	9,5	8,0	7,6	21,7	21,7	22,5	21,9
Rumunsko	176,9	171,0	218,4	107,4	6,0	7,0	7,9	4,4	23,6	23,7	27,6	24,6
Polsko	1 423,8	1 960,7	2 313,5	2 191,2	8,5	10,3	10,0	9,2	171,6	202,9	231,7	238,9
ČR	455,9	593,7	655,4	572,7	9,3	11,9	11,3	9,5	53,6	52,3	58,1	60,2
CELKEM	14 935,4	16 836,7	12 481,4	17 621,5	10,9	11,5	10,8	17,7	1 313	1 416,0	1 677,9	1 622,7

Pramen: Výbor pro SOT ze dne 26. 9. 2019

Poznámka: Výnos cukru z hektaru je počítán metodicky chybně, jelikož do výpočtu pro výrobu cukru z jednoho hektaru je započítán neznámý údaj plochy cukrové řepy včetně řepy pro průmyslové využití na výrobu kvasného lihu. Od roku 2008/09 jsou tak za ČR uváděny chybné údaje; správně má být: 9,42 za rok 2008/09, 9,30 za rok 2009/10, 8,79 za rok 2010/11, 11,25 za rok 2011/12, 10,35 za rok 2012/13, 9,72 za rok 2013/14, 11,00 za rok 2014/15, 10,05 za rok 2015/16, 11,32 za rok 2016/17, 10,98 za rok 2017/2018 10,94 a za rok 2018/19, 9,52.

V tabulce jsou uvedeny hodnoty čisté výroby cukru v dané kampani, bez započteného převedeného cukru z předchozího hospodářského roku.

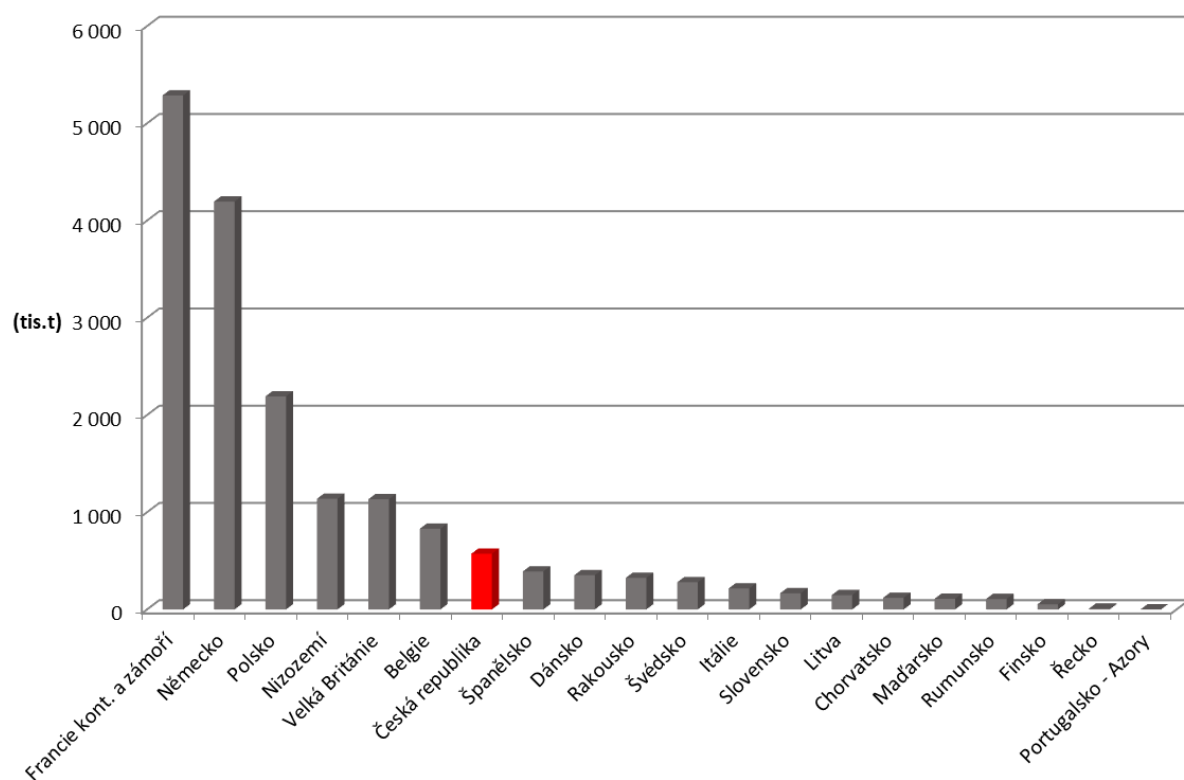
*V rámci hospodářského roku 2014/15 EK uvedla pouze průměrný výnos za celou EU.

** Pod pojmem Francie je zahrnuta Francie kont. a Francie zámoří.

*** Pod pojmem Portugalsko je zahrnuto Portugalsko kont. a Azorské ostrovy.

V hospodářském roce 2018/2019 se jedná o odhad.

Výroba cukru v EU; hospodářský rok 2018/19

Bilance výroby a spotřeby cukru v EU

Bilance výroby a spotřeby cukru v EU (v mil. t)

	2018/19	2017/2018*	2016/2017			2015/2016			2014/2015		
	prozatímní údaje	konečné údaje	nadkvóta	celkem	kvóta	nadkvóta	celkem	kvóta	nadkvóta	celkem	kvóta
Počáteční zásoba	2,423	2,174	0	1,001	1,001	0	1,331	1,331	0	2,013	2,013
Výroba	17,631	21,317	4,338	18,552	14,214	4,169	18,406	14,237	6,603	20,837	14,234
Dovozy	1,882	1,287	0,007	3,036	3,029	0,034	3,494	3,460	0,004	3,389	3,385
Celková nabídka	22,515	25,316	4,345	22,589	18,244	4,203	23,231	19,028	6,607	26,239	19,632
Spotřeba	15,795	16,227	1,582	17,480	15,898	1,946	18,465	16,519	2,624	19,382	16,758
Vývozy	1,610	3,353	1,296	2,905	1,609	1,330	2,837	1,507	1,320	2,863	1,543
Konečná zásoba	1,829	2,423	1,467	2,204	0,737	0,927	1,928	1,001	2,663	3,994	1,331
Celková poptávka	22,515	25,630	4,345	22,589	18,244	4,203	23,230	19,027	6,607	26,239	19,632

Pramen: Výbor pro SOT ze dne 19. 12. 2019

Poznámka: * Hospodářský rok 2017/2018 je prvním bezkvótovým rokem, proto tabulka není rozdělena.

V tabulce jsou uvedeny hodnoty výroby cukru v dané kampani se započteným převedeným cukrem z předchozího hospodářského roku.

V hospodářském roce 2018/19 se navýšil dovoz cukru do Evropské unie, oproti předešlému hospodářskému roku, který nebyl pro dovozce atraktivní z důvodu pádu cen. Současně se výrazně snížil export. Důvodem jsou historicky nejnižší vývozní ceny cukru od roku 2006. Poslední známá cena byla 328 EUR/t (k září 2019).

Dovoz do EU ze zemí EPA/EBA v hospodářském roce 2018/19 dosáhl 1,11 mil. t cukru, což zaujímá více jak polovinu z celkového dovozu do EU. Největšími dovozci z těchto zemí byly Velká Británie, Itálie a Portugalsko. V celkovém součtu bylo do EU dovezeno 1,9 mil. t cukru.

Export se meziročně (k září 2019) propadl skoro o 50 % na 1 610 tis. t. Největšími členskými státy exportujícími bílý cukr v roce 2018/19 byly Polsko, Francie a Belgie. První dva státy vyvezly více jak 400 tis. t bílého cukru, poslední jmenovaný více jak 350 tis. t bílého cukru. Z EU se vyjma ostatních států exportovalo hlavně do Izraele a Egypta.

Na vnitřním trhu EU má největší podíl na exportu Itálie, Španělsko, Belgie, Velká Británie a Německo. Německo v rámci EU vyvezlo 1,3 mil. t cukru – nejvíce do Itálie, Rumunska, Řecka a Belgie.

Zásoby cukru v EU na konci hospodářského roku 2018/19 činily 1,829 mil. t, což je meziročně o 594 tis. t méně.

Produkce isoglukózy v hospodářském roce 2018/2019 byla 561 tis. t, meziročně se výroba snížila o 41 tis. t. Celková nabídka na konci hospodářského roku 2018/19 byla 592 tis. t. Export zde naprosto převyšuje výrobu EU.

Průměrné ceny cukru a průmyslového cukru v EU v roce 2013 až 2019

Měsíc	Průměrné ceny bílého cukru (EUR/t)						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Leden	738	627	422	429	496	371	312
Únor	724	603	414	427	497	372	314
Březen	726	604	419	433	495	376	314
Duben	730	573	417	428	495	362	319
Květen	725	574	419	434	497	368	320
Červen	722	562	414	437	498	361	321
Červenec	713	536	415	438	501	346	320
Srpen	709	532	419	442	501	347	320
Září	689	509	425	450	490	347	328
Říjen	657	455	417	470	422	321	
Listopad	647	449	423	480	411	320	
Prosinec	624	435	427	479	400	314	
Průměr za KR	700	538	419	446	475	350	

Pramen: Výbor pro SOT 28. 11. 2019

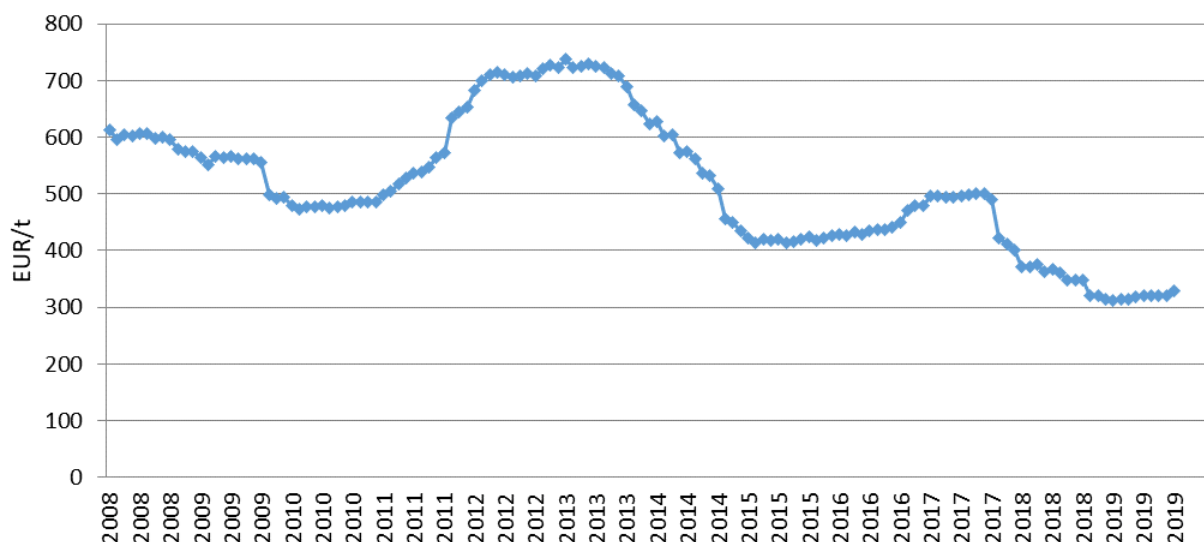
Ukončení režimu cukerných kvót v Evropské unii vedlo k posilování produkce cukru v řadě producentů zemí. Tento fakt způsobil značný pokles cen bílého cukru na trhu Evropské unie, což dokládá níže uvedená tabulka. Podle posledních údajů Evropské komise, cena bílého cukru v rámci Evropské unie v září 2019 činila pouze 328 EUR/t, přičemž ještě v září 2018 byla 347 a v září 2017 dokonce 490 EUR/t. Cena bílého cukru se stále pohybuje pod referenční úrovní stanovenou Evropskou komisí na 404 EUR/t.

Jedná se o období historicky nejnižších cen bílého cukru v EU. V současné době se cena pomalu zvyšuje, zatím pouze o jednotky EUR. Očekává se, že se cena bílého cukru zvedne a stabilizuje do dvou let.

Cena bílého cukru se hned v prvním měsíci roku 2019 dostala na nejnižší hodnotu: 312 EUR/t (od roku 2006). Od ledna se cena postupně zvyšovala, až na 328 EUR/t (září 2019). Po drastické ceně z ledna 2019 došlo k mírnému růstu v následujících dvou měsících, pouze o 2 EUR/t. Až do konce srpna 2019 se cena pohybovala kolem 320 EUR/t. Výhled je optimistický, ale cena se podle odhadů bude pomalu zvyšovat v průběhu dalších dvou let.

Evropská komise opakovaně uvádí, že tuto situaci očekávala vzhledem k nadvýrobě cukru. V současné době nehodlá přijmout žádná mimořádná opatření na podporu odvětví cukr-cukrová řepa a doporučila členským státům, aby snížily osevní plochy cukrové řepy, což je nepřípustná varianta pro tradičního výrobce cukru, Českou republiku. Dalším podpůrným opatřením na snížení celkových ploch v EU je postupné zakazování účinných látek na ochranu cukrové řepy. Evropská komise očekávala, že se tak plochy u států nevyužívajících výjimky na použití těchto látek sníží cca o 5 %. Realita hospodářského roku 2018/19 ale ukázala, že výpadek plochy může být až 30 % (viz Rakousko).

Vývoj průměrné ceny bílého cukru v EU

Pramen: EK

Vývoj cen zemědělských výrobců cukrové řepy v EU a ČR

V období po zrušení úředně stanovené minimální ceny cukrové řepy na úrovni EU ve výši 26,29 EUR/t standardní řepy, tj. v období od roku 2017/18, se cukrovarnické podniky a pěstitelé cukrové řepy dohadují na ceně za dodanou cukrovou řepu již bez limitů a regulativů. Nákupní ceny cukrové řepy v ČR proto odráží zejména situaci na trhu s cukrem z pohledu jeho dostatku či nedostatku a výhledu poptávky.

První pěstitelský rok po zrušení kvót ve svém výsledku skončil očekávaným snížením ceny cukrové řepy o 24 Kč/t, na hodnotu 827 Kč/t standardní řepy. Také druhý rok pokračoval v započatém trendu snižování ceny řepy a skončil s výsledkem ještě o 15 Kč/t řepy nižším. A ani probíhající ročník se sklizní roku 2019 nebude jiným. Naopak v prvních měsících sklizně došlo k ještě většímu propadu ceny řepy, řádově o více než 100 Kč/t. Naplno a natvrdo se tak projevila cenová krize celého odvětví daná zejména nadprodukcí cukru v EU a nemožností jej beze ztrát vyvézt na podobně cenově nebo jinak nevýhodné trhy v okolí.

Ceny zemědělských výrobců cukrové řepy (Kč/t)*

Skutečné konečné ceny za dodanou cukrovou řepu vycházejí z jiné metodiky výpočtu, nelze vyloučit odlišnosti v praxi.

Rok	Leden	Únor	Březen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Průměr za HR	Minimální cena EUR/t ^{***}
1999		-	-	892	806	751	756	801	
2000		-	-	1 000	959	961	979	981	
2001	1 006	-	-	963	961	964	969	963	
2002	956	-	-	997	987	977	932	961	
2003	911	-	-	958	964	947	934	953	
2004	960	-	-	1 440	1 588	1 555	1 429	1 417	
2005	1 073	-	-	-	1 400	1 428	1 152	1 218	43,6
2006	764	-	-	-	1 005	1 044	1 081	1 048	32,9
2007	-	-	-	-	868	852	819	846	29,8
2008	-	-	-	-	803	802	817	799	27,8
2009	773	-	-	-	759	757	755	749	26,3
2010	726	-	-	-	673	692	721	700	26,3
2011	713	-	-	-	719	871	837	783	26,3
2012	759	731	-	-	830	844	806	792	26,3
2013	779	699	-	-	795	831	855	833	26,3
2014	822	862	-	870	808	827	817	795	26,3
2015	807	780	653	-	862	858	841	853	26,3
2016	850	831	941	-	869	848	841	851	26,3
2017	833	864	-	871	817	811	780	827	26,3
2018	815	870	-	-	808	828	824	812	
2019	823	775	-	693					

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * Do roku 2005 jsou počítány roční vážené průměry, které se od průměrů za hospodářské roky liší.

** Přepočteno na 16% cukernatost. V letech 2009 až 2017 byla cena stanovena předpisem EU na 26,3 EUR/t.

Vývoj cen cukru v ČR

Rok 2018 přinesl potvrzení předchozího velmi nepříznivého vývoje cen cukru z cukrovarů. Lze jej označit za rekordní, avšak v opačném smyslu, protože bylo dosaženo historicky nízkých hodnot. Pád cen pokračoval průběžně po celý rok až na úplné minimum 8,10 Kč/kg cukru v prosinci 2018. To je hodnota, která od počátku sledování v roce 1993 nebyla evidována, vždycky cena skončila podstatně lépe. Jen v dubnu roku 1997 hodnotou něco málo přes 10 Kč/kg se cena přiblížila.

Stejně je možno za rok 2018 hodnotit i roční dosažený průměr 9,32 Kč/kg. To je jednoznačně nejnižší hodnota od sledování v roce 1993. Jedině devadesátá léta rokem 1997 s průměrem 11,94 Kč/kg se vzdáleně přiblížila cenovému dnu z roku 2018.

Meziročně (2017–2018) průměrná cena klesla o 4,02 Kč/kg, což je největší rozdíl za posledních patnáct let. Nejvyšší cena byla v lednu (10,52 Kč/kg), nejnižší pak v prosinci. Rok je tak typický pouze klesajícím trendem.

Tzv. referenční cena cukru, zůstala v platnosti v rámci předpisů EU (404,4 EUR/t), platí od hospodářského roku 2009/10, a to i po zrušení kvót na cukr. Její nezpochybnitelný význam není zřejmý, protože její překročení směrem dolů není zřetelně právně upraveno. V praxi byla tato fixní hodnota překročena počínaje prosincem roku 2017 a je otázkou kdy, případně na jak dlouho se cena cukrovarů vrátí zpátky přes hranici této ceny.

Spotřebitelská cena krystalového cukru na trhu ČR dosáhla v roce 2018 průměru 15,73 Kč/kg, což je meziroční radikální pokles o 22,6 % (4,59 Kč/kg). Průměr roku 2018 překonal všechny hodnoty od sledování v roce 1993, tedy i dosud nejnižší hodnotu 15,91 Kč/kg z roku 1994. SC cukru opět nekopírovala vývoj CPV, ba naopak na jaře a na podzim zaznamenala dokonce krátkodobý vzestup. Nicméně trend postupného cenového pádu tím nebyl ovlivněn. Nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v březnu (19,25 Kč/kg), nejnižší ceny pak v prosinci (12,26 Kč/kg).

Cena moučkového cukru je sledována od roku 2006. Také tato komodita skončila v roce rekordem – nejnižším ročním průměrem. Hodnota 18,67 Kč/kg v roce 2018 byla jednoznačně nejnižší za sledované období. Měsíční vývoj přitom byl odlišný od ostatních sledovaných cen, jelikož po počátečním poklesu celé jaro a část léta cena stoupala. Poté se strmě propadla až na rekordně nízkých 14,23 Kč/kg v listopadu.

Ceny průmyslových výrobců (CPV) krystalového cukru (Kč/kg)*

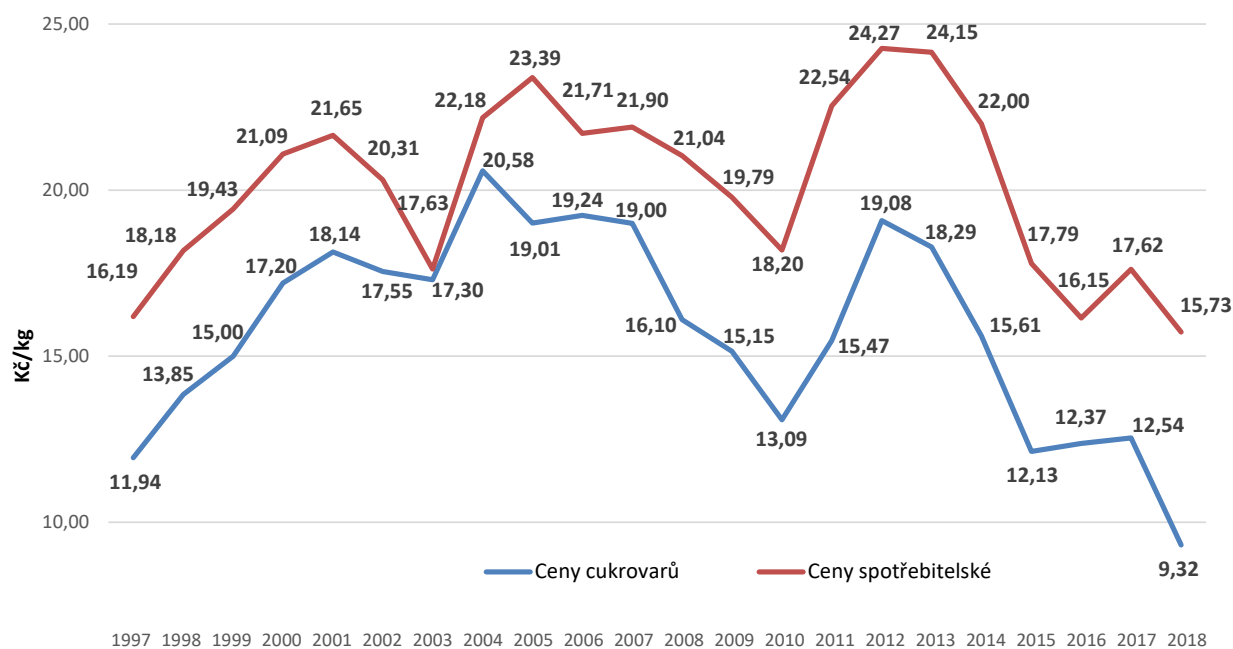
Rok	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	Ø roku
2000	16,01	16,72	16,67	16,67	16,62	16,64	16,60	17,80	18,20	18,17	18,16	18,14	17,20
2001	18,15	18,18	18,17	18,16	18,16	18,12	18,14	18,16	18,16	18,17	18,03	18,04	18,14
2002	18,03	18,07	17,96	17,92	17,90	17,90	17,30	17,27	17,64	18,01	17,90	14,65	17,55
2003	13,80	17,16	17,32	17,22	17,20	17,86	17,94	17,93	17,97	18,00	18,00	17,99	17,30
2004	17,76	17,74	17,74	17,74	20,08	22,62	22,78	22,36	22,88	22,08	21,64	21,55	20,58
2005	20,42	20,11	20,26	19,78	19,03	18,71	18,20	17,81	17,86	18,59	18,59	18,75	19,01
2006	18,55	18,58	18,59	18,88	18,70	18,85	19,44	19,53	19,68	20,05	20,09	19,98	19,24
2007	19,72	19,70	19,69	19,72	19,50	19,10	19,00	18,74	18,44	18,26	18,12	18,00	19,00
2008	17,47	17,53	17,35	16,50	16,18	15,48	15,47	15,57	15,43	15,35	15,43	15,44	16,10
2009	15,82	16,15	15,76	15,90	15,98	15,90	15,66	15,06	14,82	13,85	13,47	13,37	15,15
2010	13,41	13,42	13,22	13,07	12,79	13,24	13,03	12,77	12,89	13,14	13,15	12,95	13,09

Rok	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	Ø roku
2011	12,86	13,43	13,65	14,82	15,66	15,51	15,54	15,81	16,20	16,20	17,56	18,06	15,48
2012	18,77	19,06	19,03	18,93	19,14	19,30	19,40	19,25	19,03	19,07	19,13	18,84	19,08
2013	19,08	19,01	19,09	18,78	18,20	18,59	18,47	18,20	17,91	17,92	17,15	17,03	18,29
2014	17,29	17,10	17,01	16,49	15,91	15,98	15,51	15,31	15,31	14,66	13,70	13,13	15,61
2015	12,74	12,43	12,29	12,02	12,01	12,01	11,88	11,87	11,81	11,95	12,18	12,35	12,13
2016	12,46	12,40	12,31	12,35	12,35	12,30	12,36	12,36	12,52	12,83	13,13	13,08	12,54
2017	13,70	14,19	14,40	14,57	14,55	14,24	13,70	13,47	13,50	11,98	11,12	10,62	13,34
2018	10,52	10,28	9,90	10,01	9,75	9,68	9,27	8,95	8,85	8,30	8,23	8,10	9,32
2019	8,18	8,23	8,50	8,30	8,31	8,36	8,31	9,09	8,37				

Pramen: ČSÚ

Poznámka: *Od ledna 2005 udává ČSÚ měsíční ceny jako vážené průměry.

Vývoj průměrné ceny cukru průmyslových výrobců v ČR

Pramen: ČSÚ

Spotřebitelské ceny (SC) krystalového a moučkového cukru (Kč/kg)

Rok	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	Ø roku
Krystalový cukr													
2000	20,40	20,45	20,54	20,57	20,56	20,60	20,63	21,00	21,64	22,20	22,29	22,21	21,09
2001	22,02	21,80	21,76	21,65	21,77	21,66	21,62	21,59	21,64	21,61	21,47	21,16	21,65
2002	21,33	21,14	20,64	20,76	20,66	20,25	20,08	20,00	20,01	19,97	19,93	18,95	20,31
2003	18,85	17,90	17,71	17,34	17,12	16,98	16,89	16,79	17,09	17,91	18,61	19,03	17,63
2004	19,32	19,23	19,20	19,12	19,37	19,73	21,37	25,82	26,10	25,78	25,69	25,40	22,18
2005	24,93	24,71	24,48	24,42	24,36	23,40	22,78	22,43	21,86	21,79	21,24	21,26	23,39
2006	21,23	21,19	21,15	21,26	21,21	21,23	21,75	22,30	22,48	22,44	22,28	22,07	21,71
2007	22,15	22,33	22,35	22,25	21,78	21,78	22,06	21,90	21,48	21,50	21,58	21,59	21,90
2008	22,21	21,83	21,06	21,68	21,57	20,52	20,94	20,91	20,58	20,52	20,55	20,16	21,04
2009	20,63	20,43	20,43	19,49	19,73	19,42	20,32	19,89	19,81	18,86	19,42	19,10	19,79
2010	18,23	19,02	18,47	18,95	18,75	18,25	17,81	18,24	17,44	17,96	17,52	17,75	18,20
2011	17,47	19,14	19,28	22,90	23,17	24,00	24,25	23,54	24,08	24,81	24,46	24,85	22,54
2012	23,84	24,76	24,95	23,91	24,47	24,65	24,32	24,43	24,41	23,81	23,49	24,20	24,27
2013	24,35	24,50	24,54	24,36	23,67	23,98	24,09	24,21	23,95	24,26	23,90	24,04	24,15
2014	24,30	24,00	23,86	22,94	23,29	22,69	21,66	21,57	20,91	19,73	19,71	19,39	22,00
2015	19,35	19,92	19,18	19,34	19,01	17,51	17,60	17,68	16,70	16,27	15,18	15,70	17,79
2016	15,71	15,69	16,15	16,51	16,67	16,70	17,91	18,25	18,64	19,37	19,50	20,31	17,62
2017	20,01	20,54	20,33	20,04	19,89	20,15	20,27	20,60	20,16	20,36	19,48	17,79	20,32
2018	18,67	18,65	19,25	18,14	17,16	17,00	14,56	13,82	12,47	13,94	12,85	12,26	15,73
2019	13,02	12,55	13,13	12,48	12,97	12,45	11,47	12,31	12,14				12,50
Moučkový cukr													
2006	25,35	25,37	25,46	25,04	25,23	25,02	25,07	25,12	24,76	24,82	23,98	24,67	25,00
2007	25,69	25,54	24,82	24,82	25,17	24,69	25,54	25,61	24,16	25,70	23,82	23,79	25,17
2008	25,20	25,48	23,78	25,72	25,51	24,27	25,60	25,16	24,93	24,22	24,18	23,69	24,81
2009	24,31	25,06	24,45	22,46	23,40	22,64	21,67	21,98	21,64	20,49	20,36	20,50	22,41
2010	22,15	21,63	21,16	21,31	21,20	20,47	20,37	20,68	20,46	20,51	20,75	19,09	20,81
2011	21,06	21,17	21,49	21,89	24,15	24,56	25,01	25,08	24,41	24,81	25,05	24,45	23,60
2012	25,19	25,05	24,84	24,93	24,72	24,46	23,95	24,06	23,87	24,36	24,16	24,61	24,52
2013	25,13	25,41	25,10	24,65	25,09	24,60	24,99	25,13	24,82	25,31	24,87	23,80	24,91
2014	25,14	24,86	25,15	24,21	25,22	24,75	24,52	25,14	23,94	25,12	22,44	22,96	24,45
2015	24,02	23,13	22,15	20,20	22,00	21,58	21,62	20,13	20,93	19,88	18,96	18,05	21,06
2016	19,15	17,81	17,45	18,33	18,74	18,04	18,87	18,65	19,20	20,47	21,92	21,50	19,18
2017	22,38	22,29	21,65	21,28	22,54	22,21	22,99	22,71	23,02	22,69	20,97	20,56	22,11
2018	22,21	21,67	18,10	19,84	19,78	20,34	21,23	19,38	16,84	16,25	14,23	14,27	18,67
2019	14,94	14,78	15,21	13,82	15,24	14,89	14,76	13,90	14,00				14,61

Pramen: ČSÚ

PĚSTOVÁNÍ A SKLIZEŇ CUKROVÉ ŘEPY V ROCE 2018 V ČR

Počasí v roce 2018

Trend zvyšování teploty a úbytku srážek potvrdil i rok 2018. Je zcela nepochybné, že se klima nachází alespoň ve středně dlouhé periodě růstu teploty vzduchu a s tím spojených dalších veličin a vlivů a je s tím nutno počítat. Prakticky žádné nové meteorologické jevy nevznikly, jen ty stávající mají častější a silnější projevy. Takový vývoj přinesl i rok 2018, přičemž se nepotvrdil argument, že v průměru spadne srážek stejně, pouze spadnou v krátkém čase a na malém místě.

Rok 2018 byl celkově teplotně výrazně nadnormální (průměr 9,6 °C) o 2,1 °C oproti dlouhodobému průměru a o 1 °C v meziročním srovnání s rokem 2017.

Teplotní charakteristika roku 2018 je jednoznačná, byl to opět teplotně vychýlený ročník a s velkými výkyvy v čase. Nejstudenější měsíc byl únor s průměrnou teplotou -3,5 °C, naopak nejteplejším měsícem byl srpen s průměrem 20,6 °C. Měsíce leden, duben a srpen dosáhly největší odchylky (přes 4 °C) od třicetiletého normálu. Sluneční svit byl v kladném vztahu k tvorbě cukru, což se projevilo příznivě i na republikovém průměru cukrnatosti.

Srážkově byl rok 2018 výrazně podnormální s úhrnem 522 mm, což bylo 77 % třicetiletého normálu (1 mm = 1 l/m²). Meziročně k roku 2017 srážky v úhrnu klesly o 161 mm. Nejsušším měsícem byl únor s úhrnem 14 mm srážek a listopad s 37 % normálu. Naproti tomu leden, září a prosinec byly srážkově nadnormální (114, 127 a 150 % normálu). Vývoj počasí v roce 2018 lze uzavřít tak, že stresu půdy z dlouhodobého nedostatku srážek a půdní vlhkosti tento rok výrazně přidal.

Vegetační období cukrové řepy

Setí cukrové řepy proběhlo převážně v dubnu, v jeho první polovině. Porosty v Čechách dobře vzešly a rychle se zapojily. Naproti tomu na Moravě došlo k etapovitému vzcházení a tím k velkým rozdílům v růstovém vývoji rostlin řepy ale i plevelů. Po celkem dostatečných srážkách v květnu, které rostliny řepy ovlivnily, jak se později ukázalo zcela klíčově, nastalo období převážně sucha a současně vedra. Tato kombinace v Čechách řepu přivedla z velmi dobře vypadajících porostů do stavu značné retardace a zaschllosti. Na Moravě se porosty nacházely ve velkých růstových rozdílech a tím i v zapojenosti porostu, dostatku vláhy a také zdravotního stavu. Celkový vývoj porostů, značně rozdílný, už zůstal až do sklizně, a přivodil velké problémy s celkovou ochranou řepy nejenom, co se týče proti plevelům, ale také proti škůdcům a houbovým chorobám. Výskyt hnilob kořene řepy byl v některých oblastech, zejména na Hané, mimořádný. Řada rostlin podléhala hnilobě již v době vegetace, po sklizni tyto rostliny infikovaly své okolí a působily značné problémy při skladování řepy a při následném zpracování v cukrovarech.

Sklizeň řepy, i přes výše uvedené komplikace, proběhla přiměřeně normálně a skončila v první polovině prosince 2018.

Cukrovarnická kampaň v ČR v roce 2018/19

Přehled cukrovarů

Celkový počet cukrovarů pracujících v cukrovarnické kampani 2018/19 byl stejný jako v předchozím období: osm; tři v Čechách a pět na Moravě, jak uvádí následující tabulka.

Přehled cukrovarnických podniků se závody v ČR v cukrovarnické kampani 2018/19

Cukrovarnický podnik	Závod
TereosTTD, a.s.	Dobruška České Meziříčí
Moravskoslezské cukrovary, a.s.	Hrušovany n/Jevišovkou Opava-Vávrovice
Hanácká potravinářská společnost s.r.o.	Prosenice
Litovelská cukrovarna, a.s.	Litovel
Cukrovar Vrbátky, a.s.	Vrbátky
ED&F Man Ingredients s.r.o.	Zvoleněves

Pramen: SZIF

Základní surovinou pro výrobu cukru v ČR je cukrová řepa, proto většina cukrovarnických podniků vyrábí cukr z této tradiční české plodiny. Od roku 2015 je schválen také podnik vyrábějící cukr z meziproduktů pocházejících z cukrové třtiny, společnost ED&F Man Ingredients s.r.o. s cukrovarem ve Zvoleněvsi. Podle odborné terminologie se jedná o suchou rafinerii cukru.

Beze změny je také základní vlastnická struktura majitelů řepných cukrovarů: fyzické osoby se podílejí na zhruba 18 % roční výroby prostřednictvím cukrovarů Litovel, Prosenice a Vrbátky, ostatní část, zhruba 82 %, připadá na nadnárodní cukrovarnické skupiny (francouzský Tereos v Čechách a rakouská Agrana na Moravě obě po dvou cukrovarech). V rámci evropského cukrovarnictví je Tereos největším výrobcem cukru ve Francii a celkově čtvrtý v Evropě. Agrana, se sídlem v Rakousku, je dceřinou společností německé společnosti Südzucker, která je zároveň i největším evropským výrobcem cukru. Rafinerii vlastní fyzické osoby.

Přehled jmenovitých (teoretických) výkonů cukrovarů ve zpracování řepy za jeden den

Název skupiny	Cukrovar	Výkon					
		2013/14 (t/dř.)	2014/15 (t/dř.)	2015/16 (t/dř.)	2016/17 (t/dř.)	2017/18 (t/dř.)	2018/19 (t/dř.)
	Dobrovice	14 300	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
	České Meziříčí	7 300	7 300	7 500	7 800	7 800	7 800
Tereos TTD, a.s.		21 700	22 300	22 500	22 800	22 800	22 800
	Hrušovany n/Jev.	4 900	4 900	4 900	4 900	4 900	5 500
	Opava-Vávrovice	3 700	3 700	3 700	3 700	3 700	3 800
Moravskoslezské cukrovary, a.s.		8 600	8 600	8 600	8 600	8 600	9 300
Cukrovar Vrbátky, a.s.	Vrbátky	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Litovelská cukrovarna, a.s.	Litovel	2 300	2 300	2 300	2 400	2 400	1 700
Hanácká potravinářská společnost s.r.o.	Prosenice	2 000	2 000	2 000	3 000	3 000	3 000
ČR – průměr		5 214	5 314	5 343	5 543	5 543	5 543
ČR – celkový jmenovitý výkon		36 600	37 200	37 400	38 800	38 800	38 800
ČR jmenovitý výkon / 1 společnost		7 320	7 440	7 480	7 760	7 760	7 760

Pramen: MZe

Zhodnocení cukrovarnické kampaně

Cukrovarnickou kampaň 2018/19 ve výsledcích zásadně ovlivnilo sucho a vedro v průběhu vegetačního období. Lze bez nadsázky říci, že nejenom, že na řadě polí řepa uschnula, ale přeneseně uschnuly i konečné výsledky zejména z pohledu pěstitelského.

Extrémně suchý ročník se naplno projevil v látkovém složení i konzistenci řepy. Kampaň 2018/19 proto bylo možno nazvat zasolenou pro zcela abnormální obsah látek způsobující inkrustace a z toho plynoucí obtíže v technologii. Jinak technologicky a celkovými kvalitativními výsledky kampaň skončila relativně dobře, v trendu předchozích let, i když například cukernatost zůstala za očekáváním. Co se kvantitativně týče, hovořit o spokojenosti nelze, protože výrazný propad výroby cukru znamenal velké komplikace výrobců cukru při udržení svých zákazníků.

Cukrovarnická kampaň 2018/19 začala zpracováním cukrové řepy 12. září 2018 a skončila po 149 dnech až 7. února 2019. Přesto se průměrná délka kampaně zkrátila o 4,7 dne na 115,3 dne.

Každoročně určitá část dlouhodobě skladované řepy byla zakryta materiálem, na ochranu před vlivy počasí. Zakryto tak bylo řezanou slámou nebo textilií zhruba 597 tis. t řepy, což je asi 15,1 % z celkového množství řepy.

Celkem bylo zpracováno na cukr v ČR 3 494 896 t skutečné hmotnosti cukrové řepy tj. 3 960 154 t při standardní jakosti z plochy 60 199 ha. Průměrný hektarový výnos bulev dosáhl hodnoty 58,06 t/ha (65,78 t/ha přepočtených na 16 %).

Kromě cukrové řepy určené k výrobě cukru bylo zpracováno také 393 tis. t standardní jakosti k výrobě kvasného lihu.

Stejně jako v předchozí kampani, byla pro ČR i v sezóně 2018/19 zpracována cukrová řepa z okolních států, vedle smluvně zajištěné cukrové řepy na pozemcích v ČR. Rovněž tak kromě zpracované cukrové řepy pro vlastní potřebu byla i v kampani 2018/19 zpracována řepa na cukr v rámci dohody o provedení práce pro cukrovarnické podniky v jiných členských státech, a to v celkovém množství cca 140 tis. t.

A stejně tak tradičně byla v cukrovaru Hrušovany nad Jevišovkou zpracována biořepa v množství přes 30 tisíc tun a z ní vyrobeno cca 3,8 tis. t certifikovaného cukru.

Cukernatost řepy po roční přestávce znovu překonala hranici 18 % váženým průměrem o hodnotě 18,13 %, tedy o 0,63 % více než v roce 2017/18. Přesto je to, s ohledem na počasí, hodnota za očekávání, a to zejména na Moravě. Propady ve výnosech řepy nebo cukernatosti proto vedly k daleko menší výrobě cukru, než bylo zapotřebí pro nasmlouvané dodávky zákazníkům mimo území ČR.

Výroba cukru pro potřebu ČR v tuzemských řepných cukrovarech v cukrovarnické kampani 2018/19 poklesla o 63 204 t na 572 798 t. V rámci dohody o provedení práce bylo vyrobeno v ČR ještě dalších 18 049 t cukru pro jiné členské státy EU. V celkovém fyzickém množství tak bylo v ČR vyrobeno 590 847 t.

Průměrný výtěžek se zvýšil o 1,57 % na 16,39 %. Výnos polarizačního cukru propadnul o 2,46 % na 10,52 t/ha. Stejným výsledkem skončila i základní srovnávací veličina řepařství a cukrovarnictví, výnos bílého cukru, propadem o 1,46 % na konečných 9,52 t/ha. Dlouhodobý trend růstu tento výsledek nezměnil.

Cukrová řepa z kampaně 2018/19 byla zpracována také částečně pro výrobu kvasného lihu, který byl dále použit na polotovary nebo konečné výrobky jako byl líh potravinářský pitný a líh určený například pro využití při výrobě paliv. Uvedenou cukrovou řepu zpracovává jediný lihovar v ČR v Dobrušce s kapacitou roční výroby až 1 mil. hl lihu. Ostatní průmyslové lihovary v ČR zpracovávají melasu, obiloviny nebo kukuřici.

Výroba klasické melasy z tuzemských zdrojů poměrně značně klesla na 69,9 tis. t (bilanční hodnota 50 % polarizace). Celková tuzemská potřeba je kryta buď uvedenou klasickou melasou, nebo nákupem mimo ČR, anebo prostřednictvím cukrové řepy zpracované na různé technologické meziprodukty.

Statistika komodity cukr – cukrová řepa v ČR ke 2. 12. 2019

	Parametr	Jedn.	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
1	Počet pěstitelů		718	711	730	712	723	758	746	834	867	856	908
2	Průměrná plocha na 1 pěstitele	ha	70	75	74	81	83	83	84	70	70	77	73
3	Počet prodaných výsevních jednotek osiva v ČR	ks	59 830	62 675	66 928	68 528	80 485	80 071	76 655	70 922	73 012	80 036	78 694
4	Osevní plocha pro výrobu cukru	ha	42 413	44 131	43 914	46 886	49 235	49 702	48 506	43 252	51 353	58 300	57 924
5	Začátek cukrovárenské kampaně		20.09.2008	16.09.2009	18.09.2010	08.09.2011	17.09.2012	24.09.2013	08.09.2014	21.09.2016	08.09.2016	06.09.2017	12.09.2018
6	Konec cukrovárenské kampaně		01.01.2009	08.01.2010	07.01.2011	23.01.2012	19.01.2013	26.01.2014	03.03.2015	16.01.2016	01.02.2017	28.01.2018	07.02.2019
7	Počet činných řepných cukrovarů		7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	Průměrná délka kampaně	dny	85,6	93,4	93,61	114	111,3	107,5	140,5	97	116,7	122	115,3
9	Sklizňová plocha cukrové řepy pro výrobu cukru	ha	43 987	46 472	49 257	50 184	51 727	52 691	53 771	44 925	52 340	58 122	60 199
10	Celkové množství zpracované řepy na cukr ČR	t	2 564 883	2 831 931	2 919 292	3 576 082	3 474 009	3 308 496	4 200 019	2 740 921	3 728 000	4 018 763	3 494 896
11	Výnos bulev pro výrobu cukru	t/ha	53,81	60,94	59,34	71,26	67,16	62,79	78,11	60,94	71,23	69,14	58,06
12	Cukernatost	%	18,04	16,85	16,65	17,32	17	17,59	15,91	18,2	18,2	17,59	18,13
13	Výnos polarizačního cukru	t/ha	10,52	10,27	9,88	12,34	11,42	11,04	12,42	11,09	12,96	12,16	10,52
14a	Výroba bílého cukru v ČR vyrobeného v ČR	t	414 673	431 818	432 755	564 440	535 462	512 316	591 440	451 877	592 656	636 002	572 798
14b	Výroba bílého cukru ČR vyrobeného v EU mimo ČR ⁺⁺	t	-	47 000	26 151	51 000	30 000	27 000	4 975	4 000	-	-	-
15	Výnos bílého cukru	t/ha	9,42	9,3	8,79	11,25	10,35	9,72	11	10,05	11,34	10,94	9,52
16	Výtěžek bílého cukru z řepy	%	16,17	15,25	14,82	15,78	15,41	15,48	14,08	14,65	15,93	15,83	16,39
17	Výroba melasy 50 P	t	80 180	77 581	88 500	78 220	66 006*	60 494*	67 200*	4000*			
18	Sklizňová plocha v ČR pro jiné využití	ha	7 302	7 246	8 163	9 059	9 605	9 287	12 385	8 687	8 605	8 162	5 952
19	Množství zprac. řepy v ČR pro jiné využití	t	461 741	446 950	452 002	740 098	763 056	632 624	1 015 860	625 261	689 000	684 040	311 225
20	Výnos bulev pro jiné využití	t/ha	63,23	61,68	55,37	81,7	79,44	68,12	82,02	71,98	81,12	84,30	52,29
21	Sklizňová plocha řepy celkem (ř. 9+18)	ha	51 289	53 718	57 420	59 243	61 332	61 978	66 156	53 612	60 945	66 304	66 151

Pramen: MZe ve spolupráci se SZIF a ČMCS

Poznámka: Statistika komodity cukr-cukrová řepa vychází z předpisů ES k regulaci trhu a proto je metodicky odlišná od statistiky ČSÚ.

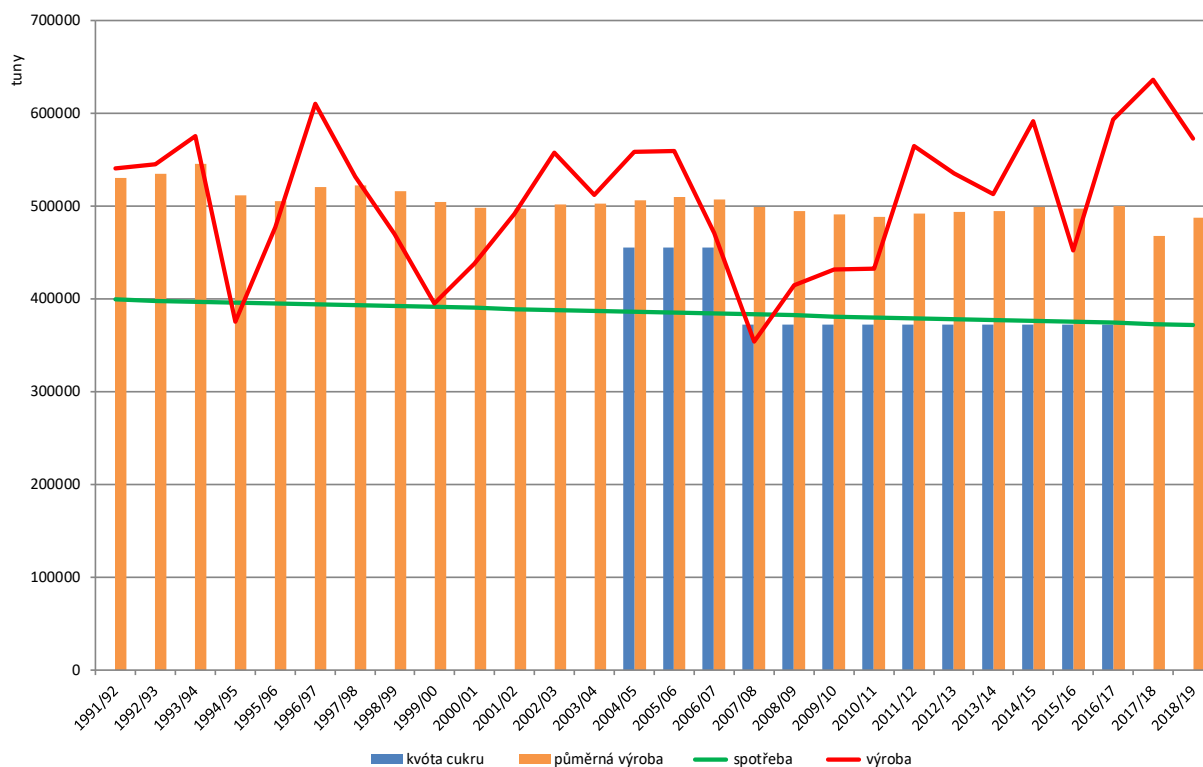
Řádka 1, 2 a 21 celkové údaje, 3–17 pouze k výrobě kvasného lihu.

++ Výroba cukru v rámci dohody o provedení práce podnikem podle čl. 6, odst. 3 NK č. 952/2006; uvedenou hodnotu nelze matematicky spojit s ostatními.

* = pouze melasa bez sírůbů na kvasný líh.

Tabulka výroby a spotřeby cukru v ČR vykazuje poměrně ustálený vývoj za celé sledované období. Základní informací je, že spotřeba cukru v ČR je pokryta v dostatečném množství z vlastních zdrojů bez ohledu na politicko-ekonomické podmínky, a to i bez vlivu typických meziročních výkyvů jednotlivých výsledků jak při pěstování cukrové řepy, tak při výrobě cukru. Příčin výkyvů je celá řada, mezi hlavní lze počítat vliv počasí a změnu klimatu směrem do extrémnějších projevů srážek a teplot. Novým prvkem ovlivňujícím výkynost je zrušení kvótového systému a tím zvýšení výroby cukru na dlouhodobé maximum. Spotřeba je odhadována okolo 35–40 kg/osobu/rok (dlouhodobý průměr) s mírně klesající tendencí. Kvóta cukru ČR se od roku 2008/09 neměnila a její výše 372 459 t odpovídala zhruba spotřebě.

Výroba, průměrná výroba, kvóta a spotřeba cukru v ČR od roku 1990

Pramen: MZe

Poznámka: Kvótový systém fungoval v ČR od řepné kampaně 2004/05 do 2016/17.

Plochy cukrové řepy v ČR podle jednotlivých krajů (ha)

Oblast	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ČR	65 569	60 958	54 271	50 380	52 465	56 388	58 328	61 161	62 401	62 959	57 212	60 735	66 101	64 760	59 212
Hl.m. Praha	361	309	219	196	191	355	204	360	296	362	301	297	253	310	276
Středočeský	16 803	15 472	15 981	14 868	15 559	16 586	16 995	17 096	17 319	17 660	15 923	16 435	17 846	17 890	16 936
Jihočeský	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Plzeňský	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Karlovarský	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ústecký	3 665	3 192	2 951	2 541	2 380	2 528	2 565	2 539	2 824	3 290	2 951	3 195	4 260	4 189	4 161
Liberecký	474	372	451	465	526	582	643	750	879	847	880	894	886	812	786
Královéhradecký	9 102	8 623	9 274	9 311	9 857	10 662	10 976	11 248	11 286	11 194	9 916	10 661	11 316	10 893	10 244
Pardubický	5 001	4 603	3 084	2 393	2 676	3 105	3 229	3 636	3 664	3 680	3 492	3 595	4 149	4 235	3 674
Vysočina	182	216	214	151	167	195	212	219	297	306	294	335	352	210	220
Jihomoravský	8 284	6 672	5 331	5 399	4 855	4 746	5 134	5 091	5 475	5 417	4 837	5 390	5 250	5 073	3 917
Olomoucký	13 138	12 620	9 242	8 107	8 866	9 766	10 201	11 749	11 898	12 018	11 021	11 326	12 140	12 330	11 566
Zlínský	2 665	2 304	1 101	1 078	1 090	1 332	1 246	1 524	1 862	1 809	1 596	1 773	1 999	1 952	1 640
Moravskoslezský	5 894	6 575	6 423	5 873	6 299	6 530	6 923	7 219	6 602	6 377	6 400	6 834	7 379	6 868	5 992

Pramen: ČSÚ

Sklizňové plochy a výroba cukrové řepy v ČR podle údajů ČSÚ

Vývoj sklizňových ploch a výroba cukrové řepy podle údajů ČSÚ^{1,2}

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sklizňová plocha tis. ha	65,6	61,0	54,3	50,4	52,5	56,4	58,3	61,2	62,4	63,0	57,6	60,7	66,1	64,8
Produkce tis. t	3 496	3 138	2 890	2 885	3 038	3 065	3 899	3 373	3 743	4 425	3 421	4 118	4 400	3 724
Výnos t/ha	53,31	51,48	53,25	57,26	57,92	54,36	66,84	55,15	60,00	70,28	59,38	67,81	66,56	57,51

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹ sklizňové plochy ČSÚ monitoruje podle jiné metodiky než MZe (a bez provázání na výrobu cukru), proto jsou hodnoty produkce i výnosů rozdílné.

² plocha řepy celkem pro veškeré využití.

Poměr plochy cukrové řepy v české a moravské části podle údajů ČSÚ^{1,2}(%)

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Čechy	58,74	57,97	62,21	59,25	60,81	58,76	57,06	55,16	53,5	53,29	54,28	53,79	59,28
Morava a Slezsko	41,26	42,03	37,79	40,75	39,19	41,24	42,94	44,84	46,5	46,71	45,72	46,21	40,72

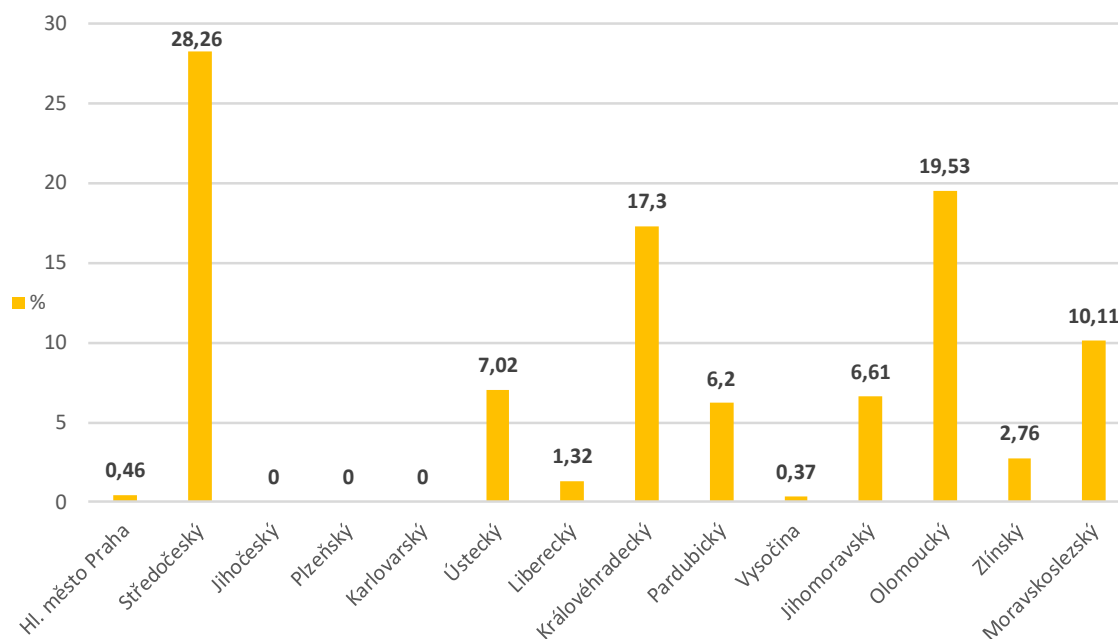
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Ø
Čechy	59,39	59,76	60,32	59,7	58,17	58,6	59,31	58,59	57,42	59,59	59,51	61,09	51,30
Morava a Slezsko	40,61	40,24	39,68	40,3	41,83	41,4	40,69	41,41	42,58	40,41	40,49	38,91	48,70

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹ sklizňové plochy ČSÚ monitoruje podle jiné metodiky než MZe (a bez provázání na výrobu cukru), proto jsou hodnoty produkce i výnosů rozdílné.

² plocha řepy celkem pro veškeré využití.

Podíl jednotlivých krajů na celkové ploše cukrové řepy v ČR v roce 2018 (v %)

Pramen: ČSÚ

Prodej cukru z cukrovarů v ČR v letech 2017/18 až 2018/19

Po skončení kvótového systému pokračuje monitoring prodeje cukru z cukrovarů, byť v zjednodušené podobě jako následek zrušení řady položek charakteristických právě pro kvótový systém (např. cukr nad kvótu, průmyslový cukr apod.). Některé položky však byly shledány za užitečné k evidenci i po skončení kvótového systému. Proto monitoring od 1. října 2017 pokračuje dál a sestává ze 4 položek, jak je uvedeno v tabulce o pohybu cukru v roce 2017/18. Tyto položky jsou totožné s položkami v předchozím hospodářském roce, proto umožňují bezproblémovou časovou návaznost.

Trend zvýšených objemů cukru na trhu v roce 2016/17 pokračoval do dalšího období. Prodeje tuzemských cukrovarů v roce 2017/18 zaznamenaly v meziročním srovnání další a poměrně velký vzestup, a to jak v položce na trh ČR o téměř 26 tis. t, tak také v položce na trh EU o více než 50 tis. t. Naopak položka prodej mimo EU zaznamenala prudký pokles, o více než 85 tis. t. O takových údajích lze hovořit jedine jako o historických minimech. Pád vývozu cukru do třetích zemí je jednoznačně spojen s cenovým pádem cukerního trhu EU před dvěma roky a současně s přetlakem levného cukru na světových trzích.

Prodeje cukrovarů pokračovaly ve stejném trendu i v roce 2018/19. V meziročním srovnání se tak prodej cukru v ČR zvýšil jen o 206 t, zato prodej v EU vzrostl, o téměř 46 tis. t. Prodeje vrcholily zejména v první polovině tohoto roku. Položka prodej do třetích zemí také dostala svému trendu z předchozího roku, došlo ke snížení o dalších více než 18 tis. t až na pouhých 10 tis. t cukru prodaného mimo území EU. Takový výsledek lze naposledy najít před rokem 2008/09.

Pohyb cukru a zásob u držitelů kvót v ČR v roce 2017/18 (t, hodnota bílého cukru)

2017/2018	X	XI	XII	I(2018)	II	III
Prodej na trhu ČR	33 284	32 159	19 152	27 790	23 701	25 805
Prodej na trhu EU	17 452	16 569	8 162	13 060	13 799	16 541
Prodej na trhu mimo EU	4 836	7 264	4 235	3 530	2 448	240
Zásoba	179 822	285 692	407 138	472 340	434 375	385 410

2017/2018	IV	V	VI	VII	VIII	IX	Celkem
Prodej na trhu ČR	23 935	30 715	32 047	28 814	34 220	30 199	341 821
Prodej na trhu EU	16 157	20 538	22 138	28 823	28 941	19 418	221 599
Prodej na trhu mimo EU	600	648	2 112	1 200	384	1 210	28 707
Zásoba	356 559	305 208	251 548	193 993	133 174	108 404	3 513 663

Pramen: SZIF

Pohyb cukru a zásob u výrobců cukru v ČR v roce 2018/19 (t, hodnota bílého cukru)

2018/2019	X	XI	XII	I(2018)	II	III
Prodej na trhu ČR	35 427	34 838	21 910	25 511	23 199	25 642
Prodej na trhu EU	24 408	23 203	16 208	36 970	17 472	16 818
Prodej na trhu mimo EU	2 203	2 578	2 147	1 055	433	352
Zásoba	202 523	292 123	408 753	413 862	375 961	335 014

2018/2018	IV	V	VI	VII	VIII	IX	Celkem
Prodej na trhu ČR	25 579	27 790	28 207	33 405	28 706	31 812	342 027
Prodej na trhu EU	15 444	42 054	14 837	20 737	18 568	20 700	267 420
Prodej na trhu mimo EU	223	453	198	172	295	71	10 180
Zásoba	294 892	226 639	184 649	132 164	85 947	61 543	3 014 070

Pramen: SZIF

Poznámka: Celková výroba včetně cukru vyrobeného mimo ČR za rok 2018/19.

Bilance cukru v ČR

Hospodářský rok 2017/18

Hospodářský rok 2017/18 byl poznamenán nejvyšší výrobou cukru za poslední období. To významně promluvalo do celkové nabídky cukru na trhu, která překročila hranici jednoho milionu tun. Stejně tak to přineslo velký tlak na maximální prodej cukru mimo území ČR. Avšak nadvýroba provázela celou Evropu, a tak často nezbylo, než vyvážet cukr mimo území EU mnohdy ani ne za výrobní náklady. Dalším bodem byl zvýšený vývoz cukru, který skončil na hodnotě 505 tis. t. V konečném důsledku se abnormální množství cukru na trhu projevilo i v konečných zásobách, které překonaly hranici jednoho sta tisíce tun, hodnotou 114,4 tis. t. Dovoz cukru nepatrně klesnul, naproti tomu dovoz cukru ve výrobcích se zvýšil. Vývoz cukru jak v přímém stavu, tak i ve výrobcích překonal údaje roku předchozího. Celkově je možno hospodářský rok 2017/18 na základě dosažených výsledků mírně kladně.

Hospodářský rok 2018/19 – odhad

Vzhledem ke klesající výrobě cukru, přibližně o 60 tis. t, a objemech dováženého a vyváženého cukru se odhadovaná bilance vrátí do svých hodnot před hospodářský rok 2017/18 tj., v objemu celkové nabídky pod hranici jednoho milionu tun. Přesycený trh s cukrem v Evropě signalizuje podstatně menší prodej cukru do EU a prakticky úplný útlum vývozu cukru do III. zemí, který skončí okolo 320 tis. t. Stejně tak by měl dopadnout výsledek dovozu cukru na úrovni okolo 270 tis. t.

Bilance cukru včetně cukru ve výrobcích substituentů¹⁾²⁾ (tis. t, hodnota bílého cukru)

Ukazatel	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19 ³
Počáteční zásoba	70,9	94,4	75,0	70,3	116,1	57,9	86,6	114,4
Výroba cukru z řepy	564,5	535,5	512,3	591,4	451,9	592,7	636,0	572,8
Dovoz celkem	305,6	294,0	370,1	426,4	333,1	289,4	390,1	382,3
- dovoz cukru	86,0	84,0	112,7	133,5	109,0	81,8	99,3	97,4
- ve výrobcích	219,6	210,0	257,4	292,9	224,1	207,6	290,8	284,9
Celková nabídka	940,9	923,8	957,4	1 088,1	901,1	939,9	1 009,4	919,8
Domácí spotřeba	497,9	518,8	418,2	437,9	351,4	363,2	390,0	377,9
Vývoz celkem	348,6	330,0	468,9	534,1	491,8	490,2	506,8	492,4
- vývoz cukru	227,5	215,0	313,3	346,9	305,2	318,7	317,7	303,6
- ve výrobcích	121,1	115,0	155,6	187,2	186,7	171,4	189,1	188,9
Celková poptávka	846,5	848,8	887,1	972,0	843,2	853,3	895,0	858,3
Konečná zásoba	94,4	75,0	70,3	116,1	57,9	86,6	114,4	61,5

Pramen: MZe, ČSÚ a SZIF

Poznámka: ¹⁾Všechny hospodářské roky jsou od 1. 10. do 30. 9. následujícího roku.

²⁾ k 30. 3. 2020;

³⁾ Odhad do konce předmětného hospodářského roku.

ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Zahraniční obchod s cukrem

Za poslední roky se dovoz cukru (KN 1701) dostal na nejnižší hladinu v roce 2016/17 na 81,8 tis. t, v roce 2017/18 došlo k nárůstu na téměř 100 tis. t a v posledním ukončeném hospodářském roce 2018/19 se dovoz nepatrně snížil na 97,4 tis. t. Důvodem je v posledních dvou hospodářských letech vysoký, pohybuje se okolo 290 až 295 tis. t. Celkový dovoz cukru se v letech 2017/18 vyšplhal na 390 tis. t a v letech 2018/19 na 382 tis. t. Za posledních 5 let se v celkovém množství dovezlo nejvíce cukru v hospodářském roce 2014/15, tj. 426 tis. t.

Teritoriální rozdělení dovozu cukru (KN 1701) do ČR je již řadu let neměnné. Zcela dominují dodávky ze zemí EU nad dodávkami cukru ze třetích států. Dovozy z EU 15 významně převýšily dovozy z EU 13, téměř o 44 %. Největšími dovozci v rámci EU byly v letech 2018/19 jsou Francie, Německo, Polsko, a Slovensko. Ze třetích států se nejvíce dovážel cukr z Kuby, Indie a Argentiny.

Vývoz cukru (KN 1701) se v roce 2018/19 snížil oproti předchozímu hospodářskému roku o 5 % na 303,5 tis. t. Cukr ve výrobcích je meziletočně v podstatě na stejné úrovni, tj. cca 189 tis. t. Celkový dovoz cukru včetně výrobků v roce 2018/19 byl 493 tis. t, přičemž 5 letý průměr je 503 tis. t.

ČR prodává nejvíce cukru (KN 1701) do EU, třetí státy jsou pouze marginální položkou. Členské státy, do kterých byl cukr prodáván v roce 2018/19, byly Rakousko, Slovensko, Německo a Maďarsko. Mimo EU ČR vyvážela cukr do Švýcarska, Uzbekistánu a na Nový Zéland.

Průměrná cena dovozu v letech 2018/19 byla 12,1 Kč/kg a průměrná vývozní cena byla 10,51 Kč/kg. Meziročně došlo ke zvýšení průměrných cen jak u dovozu, tak u vývozu. I přesto se ceny výrazně snížily oproti hospodářskému roku 2016/17.

Dovoz a vývoz cukru (1701) a cukru ve výrobcích (tis. t, hodnota bílého cukru)

Kategorie/Rok	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	Celkem
Dovoz 1701	91,9	90,5	76,5	86,0	84,0	112,7	133,5	109,0	81,8	99,3	97,4	1 062,6
Dovoz bez 1701	145,1	209,5	247,2	219,6	210,0	257,4	292,9	224,1	207,6	290,8	284,9	2 589,1
Dovoz celkem	237,0	300,0	323,7	305,6	294,0	370,1	426,4	333,1	289,4	390,1	382,3	3 651,7
Vývoz 1701	155,3	213,3	164,5	227,5	215,0	313,3	346,9	305,2	318,7	317,7	303,5	2 880,9
Vývoz bez 1701	121,2	138,7	125,1	121,1	115,0	155,6	187,2	186,7	171,4	189,1	188,9	1 700,0
Vývoz celkem	276,5	352,0	289,6	348,6	330,0	468,9	534,1	491,9	490,1	506,8	492,4	4 580,9
Saldo cukr	+63,4	+122,8	+88,0	+141,5	+131,0	+179,8	+213,4	+196,2	+236,9	+218,4	+206,1	+1 797,5
Saldo výrobků	-23,9	-70,8	-122,1	-98,5	-95,0	-101,8	-105,7	-37,4	-36,2	-101,7	-96,0	-889,1
Saldo celkem	+39,5	+52,0	-34,1	+43,0	+36,0	+98,8	+107,7	+158,8	+200,7	+116,7	+110,1	+929,2

Pramen: ČSÚ

Poznámka: hospodářský rok I. 10.–30. 9.

Finanční saldo dovozu a vývozu cukru (mil. Kč)

Rok	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	Celkem
Dovoz	1 204,2	1 168,1	2 005,4	2 157,5	1 839,4	1 504,6	1 409,7	1 407,7	1 160,8	1 178,8	15 036,2
Vývoz	2 506,5	2 436,8	5 263,2	4 950,0	4 322,8	3 683,1	3 661,2	4 155,6	3 308,8	3 194,8	37 482,8
Saldo cukr	+1 302,3	+1 268,7	+3 257,8	+2 792,5	+2 483,4	+2 178,5	+2 251,6	+2 747,9	+2 148,0	+2 016,0	+20 195,1

Pramen: ČSÚ

Poznámka: hospodářský rok 1. 10.–30. 9.

Finanční saldo dovozu a vývozu cukru bez cukru ve výrobcích je klíčovým prvkem obchodní bilance. V roce 2018/19 se navýšil meziročně dovoz na téměř 1,2 mil. Kč. Po úspěšné kampani 2016/17, kdy se vývoz ČR vyšplhal nad 4 mld. Kč, klesl vývoz v roce 2018/19 na 3,2 mld. Kč. Finanční saldo tak činilo 2 mld. Kč. S ohledem na kritický propad cen cukru, se tyto nízké výsledky očekávaly. Predikce na následující dva hospodářské roky se vyjadřují kladně ve smyslu nárůstu cen, ale nepůjde o razantní zvýšení.

Zahraniční obchod se substituenty cukru

Substituenty cukru jsou výrobky, které se používají jako náhradní sladidlo za bílý cukr (čistou sacharózu). Jak pro výrobky s obsahem cukru, tak i pro substituenty jsou stanoveny koeficienty úřadem Eurostat, které vyjadřují průměrný procentuální obsah přidaného cukru v daném výrobku. Z hlediska cukrovarnického průmyslu jsou významnou komoditou, protože jejich zvýšený dovoz může negativně ovlivňovat bilanci komodity cukr. Na rozdíl od zahraničního obchodu s cukrem má ČR každoročně vysoké záporné saldo obchodu s výrobky s obsahem cukru a substituenty cukru. Hlavní příčinou této skutečnosti je, že převážná většina substituentů cukru se v ČR vůbec nevyrábí.

Dovoz isoglukózy od roku 2016 stoupá. V meziročním srovnání 2017–2018 je to o dalších 10,7 %. Ze sledovaných položek měly největší podíl položky 1702 6010 Isoglukóza, fruktóza nad 50 % a 1702 4010 Isoglukóza, fruktóza 20–50 %. Isoglukóza se dováží především ze Slovenska a po vstupu do EU také z Maďarska.

Další sledovaná položka, sirupy z isoglukózy, vykazuje stabilní úroveň, po mírném meziročním poklesu o cca 150 tun cukru.

Potravinové přípravky jsou komoditou, která třetím rokem po sobě významně narůstá, meziročně o 7,1 %, a udržuje tak trend trvalého růstu za celé poslední desetiletí.

Dovoz vybraných substituentů cukru do ČR (t, čistého cukru)

CN		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
1702 3010	Isoglukóza, fruktóza 0–20%	1	333	1 944	2 373	739	400	411	768	519	2
1702 4010	Isoglukóza, fruktóza 20–50%	43 784	51 217	26 114	36 251	44 796	42 887	40 226	37 987	32 755	34 038
1702 6010	Isoglukóza, fruktóza nad 50%	6 652	7 871	4 167	4 628	17 996	30 986	10 022	16 011	18 520	23 308
	Isoglukóza celkem	51 001	59 421	32 236	43 251	63 531	74 273	50 659	54 766	51 794	57 348
1702 9099	Cukry ostatní	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2106 9030 9059	Sirupy z isoglukózy a ostatní sirupy	1 333	1 363	1 798	1 813	1 438	1 214	1 139	1 117	1 424	1 371
2106 9098	Potravinové přípravky	12 016	9 168	10 096	11 613	12 139	12 398	11 947	16 272	21 613	23 145

Pramen: ČSÚ

Poznámka: *odhad.

Zahraniční obchod se zpracovanými výrobky

Cukrovinky v ČR jsou neodmyslitelnou součástí tradiční potravinářské výroby. Mají svoje zajímavé místo jak z pohledu zahraničního obchodu, jelikož zaujímají poměrně velký pohyb cukru oběma směry.

Prakticky s výjimkou trvanlivého pečiva došlo v roce 2018 u všech sledovaných položek v rámci dovozu k většímu či menšímu nárůstu. To lze také konstatovat u vývozu, kde výsledky skončily stagnací nebo mírným poklesem, jen u ovocných šťáv a zmrzliny lze hodnotit jako nárůst.

Bilance roku 2018 proto kopíruje vývoj předchozího roku – vzestup dovozu, pokles vývozu a tím i zvýšení záporného salda. Celkem ve sledovaných výrobcích bylo dovezeno 128,2 tis. t cukru, naproti tomu bylo vyvezeno 124,2 tis. t cukru. Za příčinu stále neměnného stavu lze označit nedostatečnou tuzemskou výrobní kapacitu cukrovinek, která je důvodem malé možnosti využití tuzemského cukru ve výrobcích. Za hranice ČR tak nadále proudí velké množství komodit (nejenom cukr, ale i např. cereálie), které by mohly být zhodnoceny jako vysoká přidaná hodnota a teprve potom prodávány mimo ČR.

Ve vybraných sledovaných položkách dominují svým celkovým objemem dlouhodobě položky dovozní a stejně tak jejich struktura. Mezi největší patří tradičně čokoláda a potravinové přípravky. Naproti tomu typickými vývozními položkami jsou cukrovinky, potravinové přípravky a trvanlivé pečivo.

Mezi položkami s největšími objemy dovezeného zpracovaného cukru dlouhodobě dominují opět potravinové přípravky a čokoláda. Cukru se ročně v čokoládě v pětiletém průměru (2014–2018) doveze 26,5 tis. t a vyveze 18,9 tis. t, v potravinových přípravcích se průměrně 33,6 tis. t cukru doveze a průměrně 18,3 tis. t vyveze. Tradičně vyrovnaná bilance cukru je u mléčných výrobků, kde se průměrně 5,9 tis. t cukru doveze a 5,1 tis. t vyveze. To platí také u konzervovaného ovoce, ve kterém se průměrně ročně doveze 6,2 tis. t a vyveze 6,7 tis. t cukru. Vývozní položkou jsou poměrně stabilně cukrovinky s průměrem dovozu cukru 15,3 tis. t a vývozu 36,9 tis. t.

DOVOZ (výběr nejdůležitějších položek)

CN	Název		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
1704	Cukrovinky	tis.t	22,7	18,1	21,8	24,4	24,7	25,6	26,5	27,2	30,1
		tis.t cukru	13,2	10,7	12,8	14,4	14,7	15,3	15,8	16,2	17,9
1806	Čokoláda	tis.t	62,9	73,1	82,7	78	81,8	88,1	81,8	85,7	89,1
		tis.t cukru	21,3	24,8	27,9	26,2	27,3	26,9	25,6	26,5	27,1
0402 + 0403	Mléčné výrobky	tis.t	32,5	36,3	32,5	32,9	32,9	30,2	30,3	33,6	28,9
		tis.t cukru	5,5	5,9	5,7	5,8	6,0	5,9	5,5	6,1	5,4
1905	Trvanlivé pečivo	tis.t	91,6	72,2	84,0	80,1	80,8	87,8	159,2	67,2	62,0
		tis.t cukru	25,8	19,9	23,5	22,6	23,8	25,4	68,4	16,5	15,5
1901 + 2106	Potravinové přípravky	tis.t	97,9	87,1	101,3	99,9	101,4	110,6	120,1	144,7	153,9
		tis.t cukru	28,5	25,3	29,4	28,7	29,3	32,1	35,6	42,4	45,1
2008 + 2007	Konzervované ovoce	tis.t	37,0	27,8	28,9	25,9	26,1	24,9	37,7	37,8	37,1
		tis.t cukru	7,0	5,3	5,6	5,7	5,6	5,2	7,1	7,4	7,7
2105	Zmrzlina	tis.t	21,0	20,5	20,3	17,5	23,4	24,5	20,6	26	26,0
		tis.t cukru	4,2	4,1	4,1	3,5	4,7	4,8	4,1	5,2	5,2
2009	Ovocné šťávy	tis.t	30,3	19,7	20,8	19,4	23,6	26,8	35,3	43,5	42,8
		tis.t cukru	4,1	2,7	2,5	2,4	3,0	4,3	6,9	7,9	7,5

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, MZe

Poznámka: *odhad

VÝVOZ (výběr nejdůležitějších položek)

CN	Název		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
1704	Cukrovinky	tis.t	40,3	40,3	52,7	57,3	62,7	64,3	62,7	62,8	67,3
		tis.t cukru	24,0	24,0	31,3	34,2	37,3	38,3	37,4	37,4	40,2
1806	Čokoláda	tis.t	36,6	39,0	54,8	55,7	62,9	63,6	55,4	56	57,7
		tis.t cukru	12,0	13,1	18,3	18,4	20,5	20,7	17,5	17,2	17,7
0402 + 0403	Mléčné výrobky	tis.t	42,7	38,2	39,4	37,4	37,9	37,4	36,7	36,1	34,8
		tis.t cukru	5,6	4,9	5,2	4,9	5,1	5,2	5,2	4,9	4,8
1905	Trvanlivé pečivo	tis.t	50,6	54,1	89,3	84,5	93,8	127,2	162,6	113,3	124,0
		tis.t cukru	15,0	15,6	26,2	24,9	27,7	36,7	58,2	30,2	33,0
1901 + 2106	Potravinové přípravky	tis.t	28,6	30,1	47,8	51,2	57,1	52,2	60,8	67,2	84,3
		tis.t cukru	10,2	11,0	16,0	16,4	18,2	16,7	19,4	21,0	26,4
2008 + 2007	Konzervované ovoce	tis.t	12,1	12,4	13,8	13,8	14,8	21,5	27,1	25,0	24,4
		tis.t cukru	3,7	4,1	4,6	4,6	4,1	4,8	10,5	9,3	9,2
2105	Zmrzlina	tis.t	6,6	4,4	8,7	13,1	8,1	10,5	12,8	13,5	13,1
		tis.t cukru	1,3	0,9	1,7	2,6	1,6	2,1	2,6	2,7	2,6
2009	Ovocné šťávy	tis.t	8,4	9,5	7,9	6,0	6,0	5,9	6,6	6,7	6,4
		tis.t cukru	1,1	1,5	1,1	1,1	1,0	0,9	1,3	1,5	1,3

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, MZe

Poznámka: *odhad

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo: Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-542-5

Praha 2020